

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan G. D. DUURSMA. Rijperkerk, post Harde- garrip (Friesland).	Redactie: G. D. DUURSMA. Girorekening No. 133550 - Rijperkerk (Fr.)	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80, DEN HAAG.
Bestuur: A. F. H. BLUINING, <i>Voorzitter</i> , Hohorst, Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, <i>Secretaresse</i> , den Haag; G. D. DUURSMA, <i>Penningmeester</i> , Rijperkerk, post Hardegarrip (Friesland); M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.		

1943.

In de oneindige keten der jaren bereikten we weer een nieuwe schakel, het jaar 1943, welk jaar naar we vertrouwen het 24ste levensjaar van Succulenta zal worden.

Nu bij den aanvang van dat jaar een groot deel der wereld door oorlog geteisterd wordt en een groot deel der menschheid onder de gevolgen van oorlog gebukt gaat, is het moeilijk om onzen leden een vrolijk: „Veel heil en zegen in het nieuwe jaar”, toe te roepen en gelukwenschen uit te spreken, waarvan de vervulling mag worden verwacht. Toch willen wij hen allen het beste toewenschen in het komende jaar. Wij willen verder hen, die ons in het afgelopen jaar behulpzaam waren, bedanken en hen verzoeken ons met raad en daad te blijven steunen. Wij willen de hoop uitspreken, dat onze vereeniging met haar werk zal kunnen blijven doorgaan en dat ons maandblad dit jaar, dat zeker niet gemakkelijker zal zijn, dan het vorige, zal kunnen blijven bestaan.

Wij willen 1943 ingaan met den ernstigen wil ons best te blijven doen en wij willen het oog richten op de toekomst als de oorlog tot het verleden behoort, en de vrede, die ons nu als een lichtend visioen voor oogen zweeft, werkelijkheid is geworden.

HET BESTUUR.

REBUTIA OCULATA W e r d

Deze *Rebutia* in bloei is als een sprookje. De naam *oculata*, hetgeen beteekent van een oog voorzien, geeft reeds weer hoe eigenaardig de bloem gekleurd is. Deze verloopt in zones en wordt van vurig blauwachtig karmijnrood naar het midden geelachtig. Als een pupil in het oog komt dan de bundel van violet karmijnroode meeldraden met de gele helmknopjes. Maar laat ik U de plant en bloem weergeven, zooals ze door Prof. Dr. E. W e r d e r m a n n beschreven zijn in „Bluehende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen”, 15 sept. 1935.

De plant is kort cilindrisch, tot ongeveer 7.5 cm lang en 5.5 cm breed, sterk spruitend. De kleur van de epidermis is mat glanzend groen. Ribben 10 tot 14, ongeveer 5-8 mm hoog, recht of iets spiraalvormig gedraaid aflopend, scherp van elkaar gescheiden, niet in wratten opgelost, maar door meer of mindere diepe insnijdingen tusschen de areolen gebocheld. De enkele knobbeltjes zijn tepelachtig afgerond. De areolen zijn 5-6 mm van elkaar verwijderd, iets langwerpig van vorm, in de jeugd zwak wit wollig, later bijna kaal. De doorns typisch 6-8, alle randstandig, ongelijk van lengte, de bovenste zijwaartsche meestal het langst, tot 12 mm lang, gewoonlijk korter. borstelig, buigzaam, recht of gebogen, wit of zelden iets geelachtig, aan de basis iets verdikt en aldaar bruin gekleurd.

De bloemen verschijnen gewoonlijk uit de onderste helft van de plant en zijn ongeveer 4.5 cm lang en 4.5-5 cm breed. Het vruchtbeginsel is plat kogelig, ongeveer 4-6 mm in doorsnede, van buiten witachtig met lichtgroene schubjes. die in de oksels fletsgeelachtige eenigszins viltige wol en ongeveer 1 tot 4 rechte of gebogen ca. 2-5 mm lange witachtige haarborstels dragen. De bloembuis is in verhouding kort en relatief breed trechtervormig, in totaal ongeveer 1-1.2 cm lang, aan de buitenzijde matglanzend witachtig, met lancetvormige sappig groene schubjes en spinnewebachtige fijne lichte wol, soms ook met een haarborsteltje in de oksels. De buitenste bloembladen zijn tot 2.3 cm lang en 0.5 cm breed, aan de buitenzijde groenachtig, aan den rand iets roodachtig, meestal toegespitst, soms bovenaan met een groven tand, De binnenste bloembladen ongeveer 2-2.3 cm lang, bovenaan tot ongeveer 0.9 cm breed, iets spatelvormig, aan den bovenrand wit met een opgezet puntje en dikwijls onregelmatig ingesneden, aan de buitenzijde karmijnviolet, aan de basis bleek, aan de binnenzijde de bovenste helft vurig of iets blauwachtig karmijn, de onderste helft geelachtig

tot goudbronsachtig getint. De keel is witachtig. De meeldraden onderaan slechts ongeveer 1.5 mm met de bloembuis vergroeid, dan vrij, over den buiswand verdeeld, diep karmijn-violetachtig van kleur. De helmknopjes zijn bleekgeel. De stamper is ongeveer 2.3 cm lang, bleekgroen van kleur, met ongeveer 8 bleekgroene stempels van 2.5-3 mm lengte, die penseelachtig samenstaan en een weinig boven de meeldraden uitkomen.

Tot zoover de beschrijving van Prof. We r d e r m a n n.

Ik heb deze beschrijving volledig weergegeven, omdat tezelfder tijd door B a c k e b e r g in zijn „Blätter fuer Kakteenforschung“. September 1935 werd gepubliceerd *Lobivia euanthema*. De vrij onvolledige beschrijving van deze plant luidt daar:

Digitorebutia oculata Werd.

Foto Buining.

Kleinkoppige zoden van geringen omvang met langen knolwortel. Enkele plant stomp, bladgroen, langwerpig, tot 5 cm hoog en 3 cm breed, meestal veel kleiner. Loodrechte, geheel vlakke, zwak gebochelde en tot 3 mm brede ribben met 12 glaswitte borstels. roodachtig aan den voet, de beide bovenste tot 1 cm lang. Bloemen prachtig in drie rijen gekleurd, van binnen roodachtig, dan geelrood, van buiten karmijnrood, daarbij zwak gestreept, of de buitenste

bloembladen in het midden donkerder getint. Onderscheidt zich van *Lobivia pygmaea* door de bloem, alsmede de lange borstels. Vindplaats bij de Boliviaansche grens op 3500 m hoogte.

Van *Rebutia oculata* geeft Prof. W e r d e r m a n n geen vindplaats op. Beide planten gelijken in deze beschrijvingen oogenschijnlijk niet op elkaar. De vrij groote verschillen in de afmetingen der planten vinden in hoofdzaak hun oorzaak in het feit, dat Prof. W e r d e r m a n n zijn plant heeft beschreven naar hij A. H a h n in Lichterfeld geënte importplanten, terwijl B a c k e r b e r g zijn gegevens ontleent aan ongeënte importmateriaal.

Beide soorten heb ik sinds eenige jaren in cultuur, zoowel geënte als ongeënte, maar veel wezenlijk verschil heb ik tot dusver niet kunnen ontdekken. Mochten deze planten identiek zijn, dan behoort de naam te zijn *Rebutia oculata*, aangezien de publicatie van B a c k e r b e r g in Sept. 1935 zonder Latijnsche diagnose geschiedde. Deze diagnose verscheen eerst in 1936 in zijn Kaktus A B C.

Bij verschillende kweekers komen nog enige planten voor, die tot deze groep behooren. Zij staan gewoonlijk onder den naam van *Rebutia* of *Lobivia pygmaea*, doch hebben met deze plant niets te maken.

De groep planten rond *Rebutia oculata* kan worden ondergebracht in het geslacht *Digitorebutia*. B a c k e r b e r g, die deze planten aanvankelijk plaatste in het geslacht *Lobivia*, ondergeslacht *Pygmaeolobivia*, heeft in Juni 1942 het subgenus *Pygmaeolobivia* overgebracht naar het genus *Mediolobivia*.

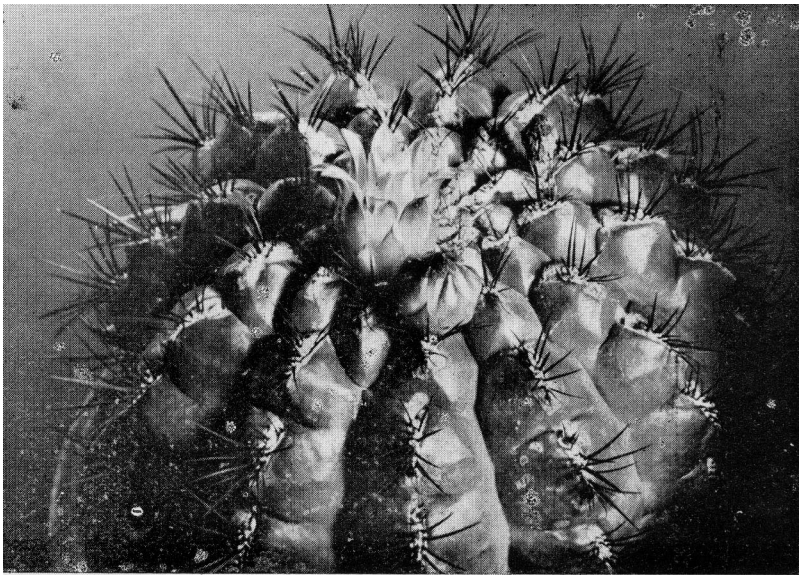
De hierboven omschreven plantengroep behoeft nog nadere bestudeering. In het geslacht *Digitorebutia* neemt ze een afzonderlijke plaats in. In het algemeen zijn ze forscher dan de overige tot dit geslacht behorende planten. De bloemknoppen zijn groen gekleurd, terwijl het hymen meer ontwikkeld is. De meeldraden zijn gewoonlijk donker violetrood. De lengte van de vergroeiing van stamper, meeldraden en bloembuis is hoogstens 0.6 tot 1.5 maal de dikte der doorsnede van de bloembuis ter plaatse. De bloem is in het algemeen aanmerkelijk forscher en de kleur verloopt gewoonlijk geschaduw. De bloemen openen zich bijzonder vroeg in den ochtend.

Geënte geven de planten in de cultuur geen moeilijkheden, al moet ik waarschuwen tegen een te sterk groeienden onderstam.

A. F. H. BUINING.

HET GESLACHT OROYA Br. et R.

Tot de geslachten, welke langen tijd monotypisch zijn gebleven, behoort het door B r i t t o n en R o s e voor *Echinocactus peruvianus* K. Sch. ingestelde geslacht *Oroya*. Ofschoon deze auteurs schrijven, dat *Echinocactus aurantiacus* Vaupel misschien ook tot het geslacht *Oroya* gerekend moet worden, is dit toch zoo goed als zeker niet het geval. Volgens de beschrijving van V a u p e l wijkt de plant, zoowel als de bloem, aanmerkelijk af van het Oroyatype en daar de plant later niet meer gevonden is, ontbreken verdere gegevens.

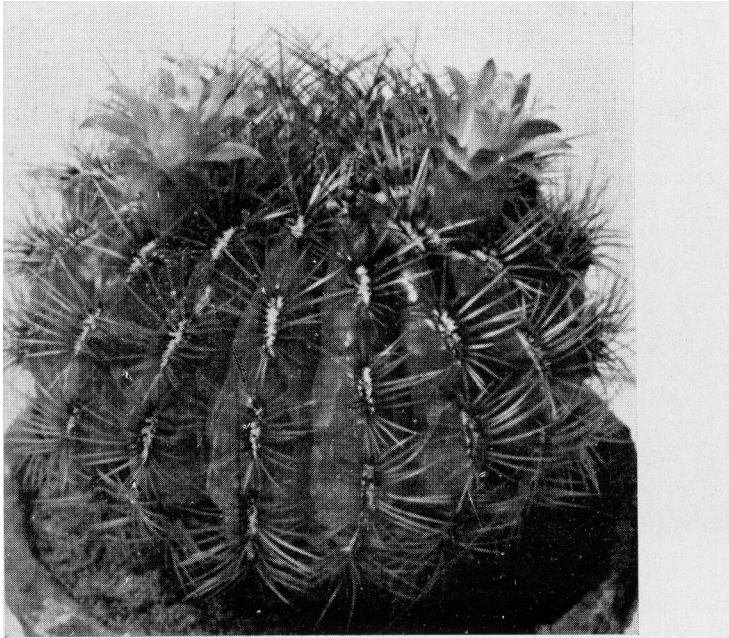
Oroya peruviana (Sch.) Br. et R.

Foto Dr. C. L. Harders.

De naam *Oroya* is ontleend aan het dorp in Peru, gelegen in het gebergte boven Lima, waar Dr. R o s e de typeplant vond.

Oroya peruviana (K. Sch.) Br. et R. in 1903 door S c h u m a n n beschreven, is een zeer mooie, bolvormige, van boven iets afgeplatte, donker groene plant met een glanzende opperhuid. De 15-21 lage vlakke ribben zijn verdeeld in breede platte tuberkels met langwerpige arealen. De 16-20 randdoorns zijn zeer ongelijk van lengte, de langste worden 2 cm. Zij zijn roodbruin van kleur en staan eenigszins gespreid.

Soms komen 4 middendoorns voor, welke forscher zijn dan de randdoorns en zwartbruin gekleurd, doch dikwijls ontbreken zij. De plant blijft enkelvoudig; De bloemen ontstaan aan den top aan den bovenkant van de lange areolen. Zij zijn klokvormig, 1,5 - 2 cm lang met een zeer korte, naakte bloembuis. De meeldraden zijn op de bloembuis geplaatst en worden door de bloemblaadjes ingesloten. Het vruchtbeginsel heeft kleine schubben, waartusschen eenige haren te voorschijn komen. De buitenste bloemblaadjes zijn roodachtig, de binnenste vleeschkleurig naar onder geel wordend. De stijl is van boven vleeschkleurig, de stempels zijn bleek geel. De vrucht is kort, knotsvormig en glad. De ronde, zwarte zaden

Oroya neoperuviana Bckbg.

Foto de Veen.

zijn vrij groot. Wanneer de plant een voldoende grootte heeft bereikt bloeit zij zeer rijk.

In het Andesgebergte van Midden Peru, trof Dr. Rose in 1914 *Oroya perucxiana* in vrij grooten getale aan. in gezelschap van *Opuntia floccosa*. Zij trekt zich zeer diep in den grond terug, zoodat zccals Dr. Rose schrijft, alleen de platte top boven de

ken van het steenige plateau, waar de planten groeien, uitsteekt. Zij is nu vrij zeldzaam geworden, daar zij op haar natuurlijke groeiplaatsen uitgestorven schijnt te zijn. B a c k e b e r g kon haar op zijn bekende reizen in Peru niet terug vinden. Wel vond hij in dezelfde gebieden een plant, die veel overeenstemming vertoont met *Oroya peruviana* en die hij dan ook *Oroya neoperuviana* noemde.

Oroya neoperuviana Bckbg. heeft dezelfde habitus als *Oroya peruviana* terwijl de bloemen ook gelijk zijn. Het verschil schuilt voornamelijk in de bedoorning. Middendoorns ontbreken, de randdoorns liggen veel vlakker tegen het plantenlichaam aan. De stand der doorns is sierlijker, de kleur meer variabel, deze loopt van geel over bruin tot rood toe.

In cultuur leveren de planten, geënt, geen bijzondere moeilijkheden op, wanneer men hen behandelt. zooals hooggebergte planten behandeld moeten worden en zij dus in de eerste plaats ook 's winters veellicht ontvangen kunnen. Wortelecht groeien zij zéér langzaam; een voordeel van de ongeënte planten is, dat zij enkele graden vorst goed verdragen kunnen.

TH. DE HAAS.

IETS OVER ONZE RHIPSALIDEAE.

Het kassencomplex van „Vijversburg” met haar veelsoortige plantenschatten leent zich niet bijzonder tot het kweken van Cactussen; de temperatuur is daarvoor te hoog en de atmosfeer te vochtig, maar de Rhipsalideae, tropische oerwoudplanten met epiphytische levenswijze, gedijen er uitstekend. En van deze, door de gewone liefhebbers slechts spaarzaam verzamelde Cactussoorten, hebben wij, in de anderhalf jaar van ons verblijf alhier, reeds een aardige collectie bijeen gebracht.

Uit den aard der zaak zijn het meerendeels nog jonge planten, maar in een warme vochtige omgeving groeien de Rhipsalissen vlug, zoodat ettelijke soorten al geheel het voorkomen van volwassen planten gekregen hebben. Vandaar, dat de best ontwikkelde den vorigen winter reeds bloeiden, en er binnenkort nog meer zullen volgen.

Zoo b.v. *Rhipsalis cassytha* Gaertn. met haar lange, dunne, stengels, van buiten groene, van binnen witachtige bloempjes, gevolgd door witte besjes. Verder *Rh. mesembrianthemoides* Haw. en *Rh. grandiflora* Haw., beide met witte bloempjes, bij de eerste gevolgd

door witte, bij de laatste door roode bessen, *Rh. cereuscula* Haw. (= *R. Saglionis* Otto) heeft witte bloempjes en witte besjes.

Mooier vinden wij *Rh. pentaptera* Pfeiff. met haar vijfkantige leden, van binnen witte, van buiten iets roodachtige bloempjes en witte besjes. *Rh. Tonduzii* Web. lijkt veel op de voorgaande, doch blijft in alles kleiner.

Algemeen bekend is de Kerstcactus (*Rh. Houlettiana* Lem. = *Rh. Regnellii* Lindb.) met meer dan een meter lange bladachtige leden, welke den vorigen winter overdekt was met roomwitte bloempjes en nu weer een rijken bloei belooft.

Interessant is *Rh. pachyptrra* Pfeiff, met dikke, bijna cirkelronde, krachtig generfde, fraai rood gekleurde leden. Deze soort bloeide voorgaanden winter met talrijke geelachtige bloempjes en staat nu al weer vol knoppen. Daarnaast kweeken wij de Epiphyllumachtige *Rh. rhombea* Pfeiff en *Rh. crispata* Pfeiff, de laatste met eigenaardig gedraaide leden.

Rhypsalis paradoxa Salm heeft nu reeds stengels van een meter lengte. De driekantige leden zijn wonderlijk aaneengesnoerd, de scherpe kant van het eene lid is gehecht aan de vlakke zijden van voorgaande en volgende leden.

Aardig is ook *Rh. cavernosa* Lindb. met vlakke, lange leden, bijna het geheele jaar door bloeiend met witte bloempjes en langwerpige, roode vruchten. *Rh. squamulosa* K. Sch. (= *Lepismium commune* Pfeiff) heeft vrijwel dezelfde groeiwijze, maar is in alles veel forscher; deze soort bloeide den afgelopen zomer onafgebroken met witte bloempjes.

Hariota salicornioides D.C. ontbreekt al evenmin en bloeide aan de fleschvormige leden heel aardig met gele bloempjes. Maar het mooist van alle is toch *Rhypsaliopsis rosca* Br. & R., een klein, gedrongen plantje, precies een miniatuur lidcactus, met 4 cm. groote, prachtig rose bloempjes omstreeks Paschen overrijk bloeiend.

Behalve bovenstaande soorten hebben we ook nog *Rh. pilocarpa* Löfgren met ronde, borstelachtig behaarde leden, welke echter tot nu toe niet in bloei kwam.

Verder *Rh. anceps* Web., welke veel op *Rh. cavernosu* lijkt. *Rh. teres* Stend. (= *Rh. conferta* S.D.), *Rh. gibberula* Web. en *Rh. Warmingiana* K. Sch., doch deze zijn nog klein en hebben ook nog niet gebloeid.

Uitgezonderd *Rhypsaliopsis rosea*, welke evenals Epiphyllum in potjes gekweekt wordt, kweeken wij de grootere exemplaren van de

Rhipsalideae in Orchideeënmandjes met bladaarde en veenmos of in hangpotten met een humusrijk grondmengsel, waarin ze uitstekend groeien.

Wie een warme kas bezit, wordt het aanleggen eener Rhipsaliscollectie warm aanbevolen. Dit cactusgeslacht is het stiefkind, doch verdient weer meer in het middelpunt der belangstelling geplaatst te worden. Vooral ook, omdat de verschillende species zulke mooie studieobjecten vormen. Dr. F r i e d r i c h V a u p e l, indertijd Voorzitter van de Deutsche Kakteen-Gesellschaft, die op 4 Mei 1927 door gasverstikking zoo jammerlijk en ontijdig om het leven kwam, begon in 1925 met het schrijven eener nieuwe monographie

Rhipsalidopsis rosea Br. & R.

Fotoarchief Succulenta

der Cactaceae, waarvan slechts twee afleveringen verschenen. Doch juist in deze twee afleveringen wordt het geslacht Rhipsalis en daaraan verwante geslachten uitvoerig behandeld. Wij prijzen ons gelukkig, dat wij deze twee afleveringen persoonlijk van Dr. V a u p e l mochten ontvangen.

En wij hopen de voornaamste der beschreven soorten nog eens aan onze collectie te kunnen toevoegen. Mochten er onder onze

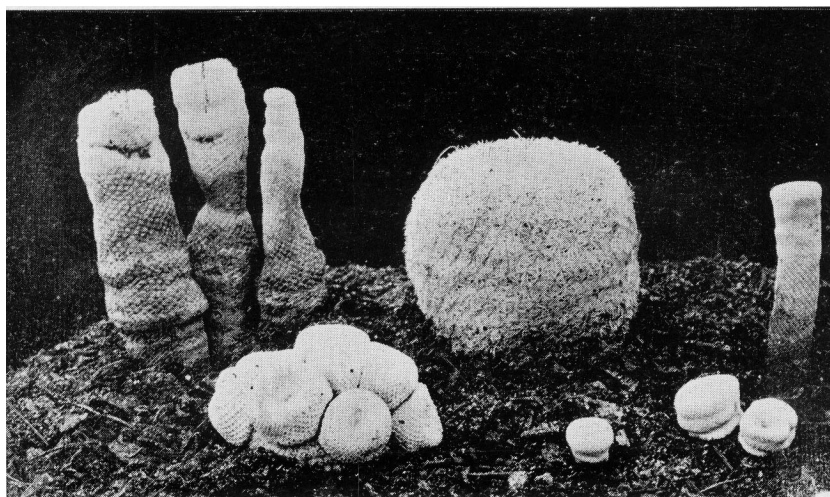
lezers zijn, die andere dan de door ons genoemde soorten bezitten, zozullen zij ons met toezending van een stekje zeer verplichten. Wederkeerig geven wij dan gaarne stek van een andere soort in ruil.

Rijperkerk (Fr.), Huize „Vijversburg“.

G. D. DUURSMa.

EPITHELANTHA MICROMERIS (Eng.) W e b.

In het geslacht *Epithelantha* is slechts één soort opgenomen, n.l. *E. micromeris* (micromeris = uit kleine deelen bestaande). Deze plant werd in 1898 door E n g e l m a n n als *Mamillaria Epithelantha* beschreven. De uiterlijke vorm, de bloem en de vrucht gelijken dan ook zooveel op die der *Mamillaria's*, dat het niet te verwonderen is, dat men deze plant vroeger ook tot dit geslacht rekende. In tegenstelling echter tot de *Mamillaria's* ontstaan de

Epithelantha micromeris (Eng.) Web.

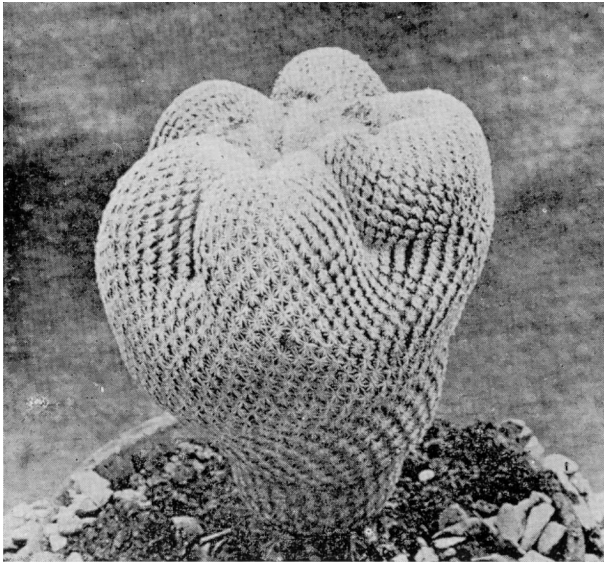
Foto de Laet.

bloemen niet uit de oksels of uit groeven op de tepels, doch uit de areolen. In het systematisch overzicht van B a c k e b e r g wordt *Epithelantha* gerangschikt onder Natio 19, *Boreoechinocacti*.

De plant is kogelvormig en slechts enkele centimeters groot, grooter dan 5 of 6 cm wordt ze niet. Zij spruit zeer matig, zoodat van een zodevormigen groei niet gesproken kan worden. De areolen

dragen zeer vele witte randdoortjes; middendoorns ontbreken. Door deze talrijke randdoorns is er niets meer van het plantenlichaam te zien. De jongste areolen dragen een weinig witte wol. De kleine bloemen zijn lichtroze van kleur en komen uit de areolen nabij den top, gewoonlijk met verscheidene tegelijk, te voorschijn.

Er komen eenige verschillende vormen van *Epithelantha micromeris* voor, waarbij er zijn met een forscheren bouw en van middendoorns voorzien.

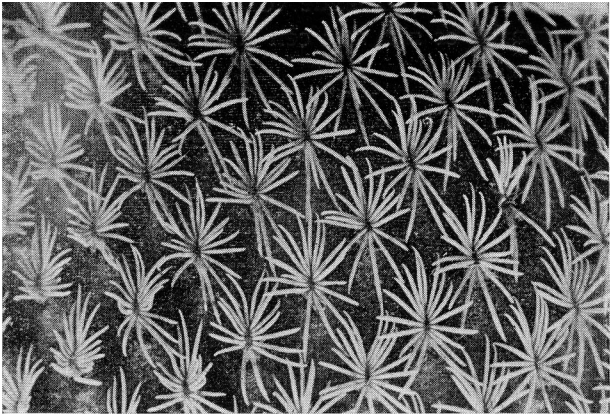
— *Epithelantha micromeris* (Eng.) Web.
Cristaatvorm.

Foto Schouwerwou.

De populaire naam is „Knoopcactus”. Zij is niet lastig te kweken, wanneer ze veel zon en warmte ontvangt. Als men het over den kop gieten vermijdt, en de plant een lichte standplaats heeft, behoudt zij haar mooie krijtwitte doorns. Ze groeit zeer langzaam; toch moet men haar liever niet enten, teneinde een mooien gedrongen vorm te behouden. Ze komt voor o.a. op de naakte bergtoppen van Zuidwest Texas.

In cultuur zien we den kamvorm van *Epithelantha micromeris* tamelijk veelvuldig. De plant groeit dan uiterst langzaam, hetgeen voor een cristaat meestal zeer wenschelijk is, omdat de meeste vlug

groeïende cristaten vaak na enkele jaren als het ware zichzelf in den weg groeien en men genoodzaakt is de plant in stukken te snijden om deze weer opnieuw te enten. De plant op bijgaande foto heeft zich bij den Heer S c h o u w e r w o u vroeger te 's-Grav-

Vergrooting van de doorns.

Foto Schouwerwou.

venhage, thans te Duiven (Gelderl.) tot een zeer fraai exemplaar ontwikkeld. De derde foto geeft een vergrooting van de doorns te zien.

M. W. B. VAN OOSTEN.

INHOUD: 1943. - *Rebutia oculata*. - Het geslacht *Oroya*. - Iets over onze *Rhipsalideae*. - *Epithelantha micromeris*.

Verantwoordelijk redacteur: J. J. E. van den Thoorn, 2de redactrice, Den Haag.
 Verantwoordelijk voor de advertenties: J. J. E. van den Thoorn, Den Haag.
 Uitgever: Vereeniging Succulenta, gevestigd te Leeuwarden.
 Drukker: Firma J. van Druten, Drukkerij de Industrie, Voorstraat 90. Utrecht.
 Verschijnt: maandelijks.
 Abonnementsprijs: lidmaatschap der Vereeniging f 3.- per jaar.
 Prijs per nummer: wordt niet per nummer verkocht.
 Kenformule der Vakgroep Tijdschriften V.P. 1955

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 — GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA.
Rijperkerk, post Harde-
garijp (Friesland).

Redactie:

G. D. DUURSMA.

Girorekening

No. 133550 - Rijperkerk (Fr.)

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuur: A. F. H. BUINING, Voorzitter, Hohorst, Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN,
Secretaresse, den Haag; G. D. DUURSMA, Penningmeester, Rijperkerk, post Hardegarijp
(Friesland); M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.

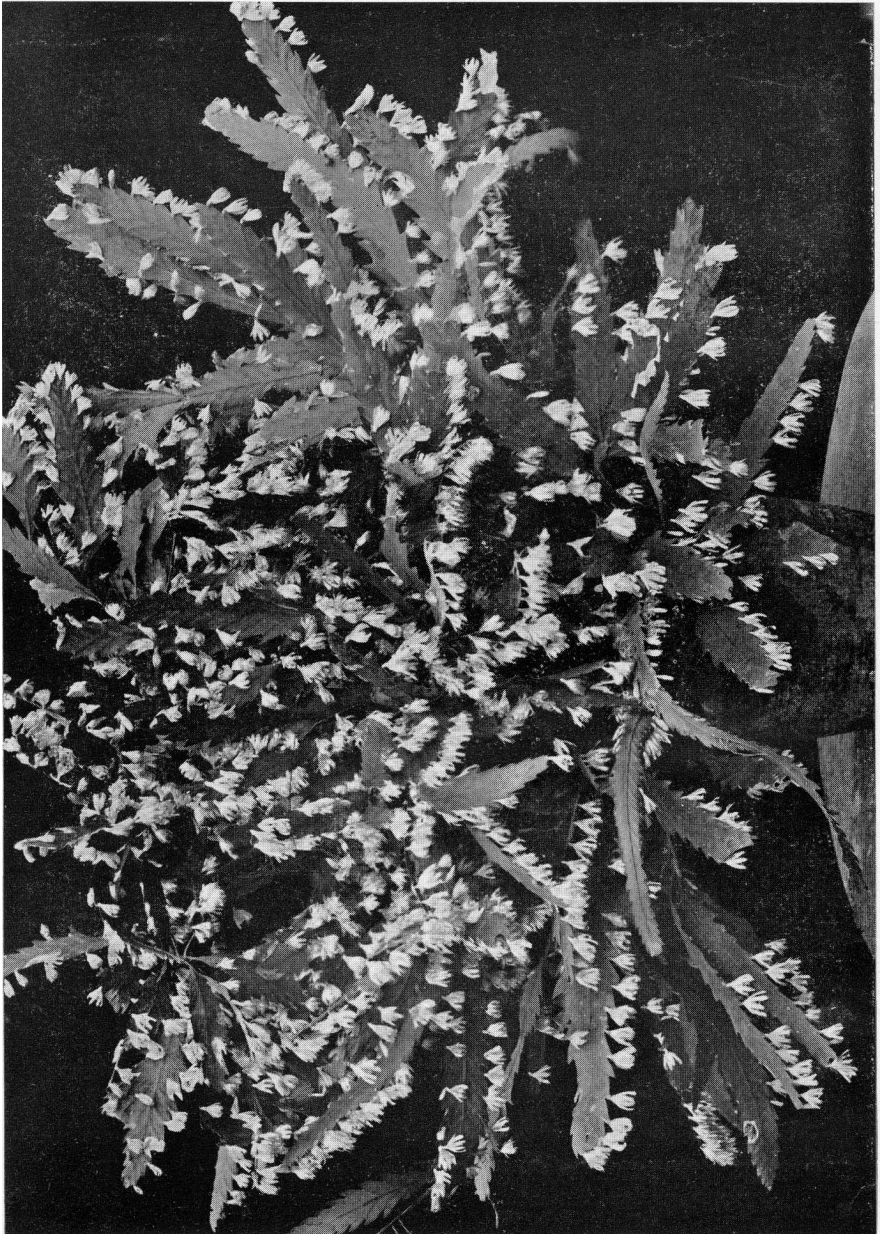
VAN EEN PAAR MOOIE RHIPSALIDEAE

De kassen van „Vijversburg” met hun veelsoortigen inhoud zijn niet zeer geschikt voor succulenten. Maar de in bakjes gekweekte Rhipsalideae gevoelen er zich tusschen Orchideeën en Bromelia's bijzonder thuis. Wat ook wel verklaarbaar is, want dit epiphytisch Cactusgeslacht houdt van een tropisch-vochtige omgeving. Vandaar, dat wij ons best doen zooveel mogelijk Rhipsalissoorten te verzamelen. Men moet zich als liefhebber nu eenmaal schikken en alleen die soorten aanhouden, welke voor de beschikbare kweekgelegenheden passen. Wie dit niet doet, zal telkens met teleurstellingen moeten kampen, tot schade voor de liefhebberij. Maar wie zich in dit opzicht weet aan te passen, zal met z'n planten succes hebben en daarvan veel genoeg beleven.

Wij hebben plezier aan onze Rhipsalideae! Vooral wanneer men daarvan een aardige collectie heeft bijeengebracht, valt de vermenigvuldiging van deze „staartcactussen” telkens op. Wat geeft het een genot op een kouden winterdag, als het bleeke zonnetje naar binnen gluurt, door de kas te wandelen en de bevallig neerhangende, fleurig getinte stengels te bewonderen.

Over de „zaag-cactus”, *Rhipsalis Houlettiana* Lem. = *Rh. Regnellii* Lindb. met haar bijna twee meter lange scheuten, getooid met een honderdtal roomkleurige bloempjes, willen wij thans niet veel schrijven. Het is de „Kerstcactus” bij uitnemendheid, in vorige jaargangen meermalen onder de aandacht gebracht.

Niet minder mooi vinden wij *Rh. pachyptera* Pfeiff. met haar

Rhipsalis Houlettiana Lem.

Foto de Laet.

eironde, krachtig generfde, bijna purperroode leden. Haast uit elk areool heeft zich nu een lichtgeel bloempje ontwikkeld, aan verscheidene arealen prijken zelfs twee bloempjes, wel een bewijs, dat

onze plant het naar den zin heeft,

Gedurende de Kerstdagen opende zich het eerste, stervormige, fraai witgekleurde bloempje van *Erythrorhopsis pilocarpa* Berger met haar talrijke meeldraden. Een tiental borstelige knoppen aan de einden der scheutjes van dit, nog jonge plantje zal weldra volgen. Het kleine plantje staat nu nog in een stekpotje, maar wanneer het dit voorjaar ook een orchideeënbakje met mos krijgt om zich in te nestelen, dan wordt het den volgenden winter zeker een van onze mooiste Rhipsalideae.

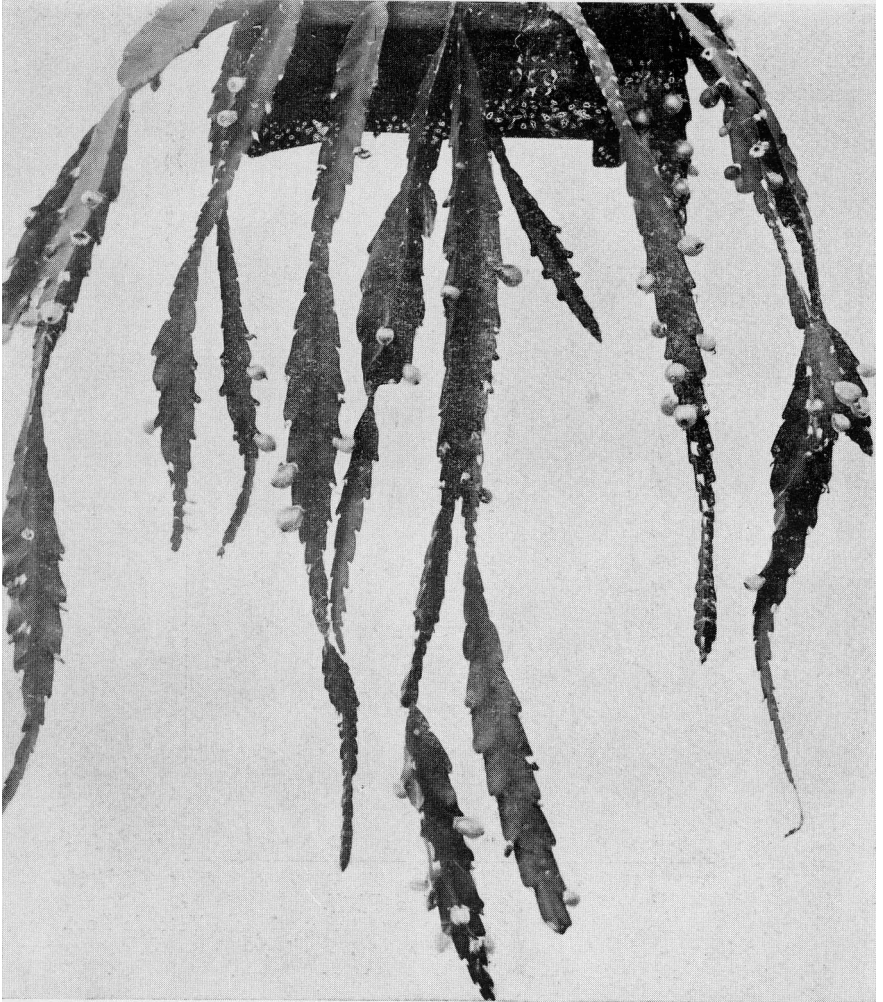
Rhopsalis rhombea Pfeiff.

Foto de Laet.

Een paar stekken van *Rh. rhombea* Pfeiff, eerst in een potje aan den groei gebracht, heeft vorig voorjaar zoo'n bakje tot woonplaats gekregen en is nu overdekt met vele bloempjes. Gracieus hangen de groote, op Epiphyllum gelijkende leden over den rand van het bakje, een schilderstukje gelijk.

Rhopsalis squamulosa K. Sch. (= *Lepismium commune* Pfeiff.),

een blijkbaar weinig voorkomende oude soort met lange scheuten, vertoont nu ook nog enkele witte bloempjes, of het de laatste van het vorige seizoen zijn. of de eerste van de nieuwe bloeiperiode, weten wij niet, want zij heeft den geheelen zomer en herfst door onafgebroken haar bloempjes ontwikkeld.

Rhipsalis squamulosa K. Sch.

Foto de Laet.

Wie een warme kas bezit, moet niet verzuimen een kleine Rhipsaliscollectie aan te leggen. Men ziet ze zoo weinig bij de Cactus-

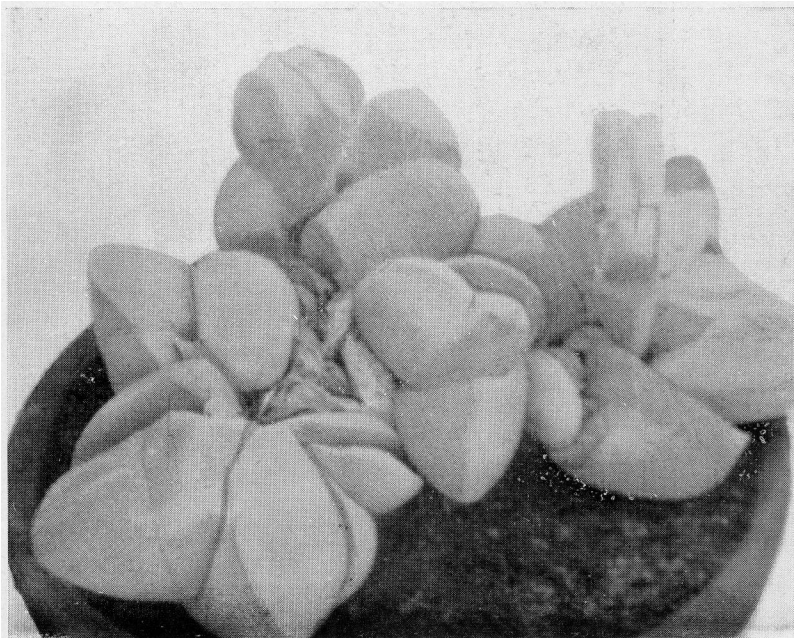

liefhebbers en ze zijn toch zoo mooi. Bovendien groeien ze gemakkelijk op een voor haar geschikte plaats en ze hebben vrijwel geen last van wolluis en dergelijk ongedierte.

G. D. D.

DRIE ULTRASUCCULENTEN

Een der mooiste planten uit het geslacht *Gibbaeum* is ongetwijfeld *Gibbaeum album* N. E. Brown. De plant vormt vrij groote zoden van lichaampjes met lobben, welke in lengte sterk verschillen. De grootste lob bereikt een lengte van 3 tot 4 cm, de kortste is 2 cm lang; het geheele lichaam is 3.5 cm breed. De spleet loopt diep door, bijna tot aan de basis van het plantenlichaam, doch is in het begin bijna niet te onderscheiden, daar de lobben zeer vast tegen elkaar aan liggen. Later is de spleet een weinig geopend, vooral tegen den bloeitijd om de vrij forsche bloem doorgang te

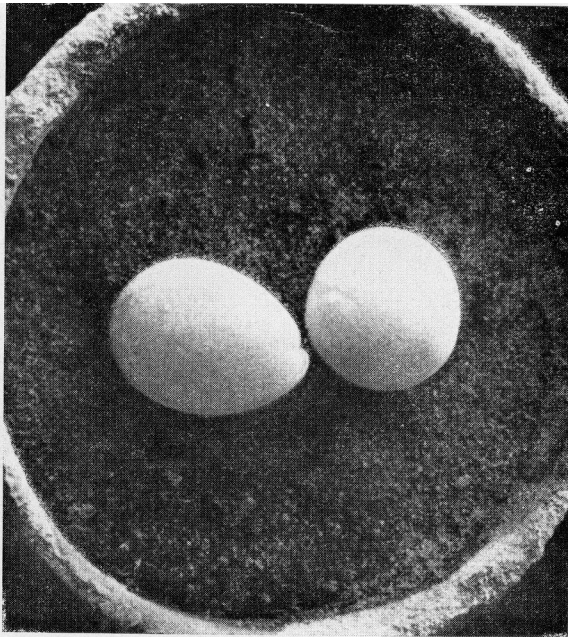

Gibbaeum album N. E. Br.

Foto de Veen.

geven. Omdat de hoofdjes van de plant veel lijken op de korte, plumpe teenen van een struisvogel, wordt de plant door de inheemsche bevolking volstruistone genoemd.

De oppervlakte van het plantenlichaam is glad, doch dicht bedekt met zeer fijne witte haren, zoodat de plant een wit voorkomen heeft. De witte bloem met de talrijke bloemblaadjes heeft een doorsnede van ongeveer 3 cm. De forsche kelkblaadjes en de 2 cm lange steel zijn eveneens wit. *Gibbaeum album* is de eenige soort uit het geslacht *Gibbaeum*, dat witte bloemen voortbrengt. De bloem blijft 10 tot 14 dagen geopend. De plant bloeit gemakkelijk en na kruisbestuiving ontstaat ook gemakkelijk zaad, dat willig kiemt. In cultuur levert de plant geen enkele moeilijkheid op. Zij is afkomstig uit de Kleine Karroo en wel uit Ladysmith Division, waar zij op witten kwartsgrond groeit. Er bestaat ook een *Gibbaeum album* var. *roseum*, welke roode bloemen voortbrengt.

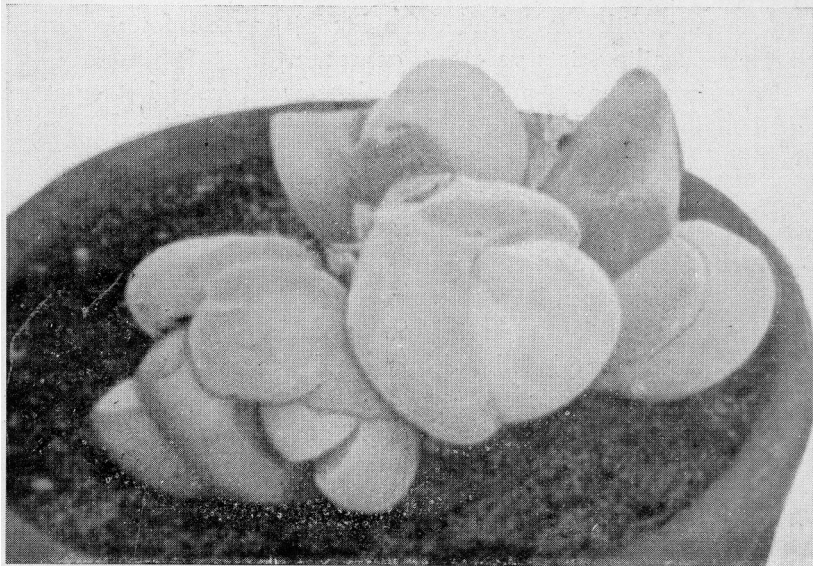
Muiria Hortenseae N. E. Br.

Foto de Veen.

Eveneens afkomstig uit de Kleine Karroo, maar uit Riversdale Division is *Muiria Hortenseae* N. E. Brown. Van alle ultrasucculente Mesems zijn bij deze plant de lobben wel het meest vergroeid, zoodat de spleet, welke iets onder den top ligt, nauwelijks te zien is. De plant is stamloos en vormt zoden van lichaampjes, welke 25 tot 40 mm hoog en 15 tot 27 mm breed zijn. De hoofdjes zijn min

of meer gedrukt eivormig tot kegelig, dikwijls iets kantig en vooral aan de binnenzijde afgeplat. Het lichaam is zeer vleezig en bleekgroen van kleur, doch dicht bezet met vezelachtige witte haartjes, welke naar beneden zijn gericht en het stof vasthouden, zoodat het geheel een grijsachtigen indruk maakt. Het een en ander is op de hierbijgaande, mooie afbeelding duidelijk te zien.

De bloem barst als het ware door den top van het lichaam, welke den steel geheel insluit; zij is bekervormig en wit van kleur. De kelk telt 6 slippen, de talrijke bloemblaadjes zijn smal, de binnenste zelfs zeer smal en dun. De bloeitijd is bijzonder kort; de bloem opent zich des morgens en sluit zich reeds in den middag omstreeks 4 of 5 uur. De plant komt moeilijk in bloei.

Muiria Gibbaeum N. E. Br.

Foto de Veen.

Het is jammer, dat deze bijzondere plant zoo lastig te kweeken is. Ofschoon J a c o b s e n in de Engelsche vertaling van „Die Sukkulenten“ zegt: „only grows well with lime in the soil,“ durf ik te zeggen: „it never grows well, wat men er ook aan doet.“ Het is een buitengewoon moeilijk te kweeken plant. De afbeelding in het boek van J a c o b s e n geeft een totaal verschrompelde plant te zien.

Daar de plant buitengewoon vleezig is duurt het geruimen tijd,

voordat zij afsterft. De structuur ziet men het beste als men een hoofdje doorbreekt. Dan ziet men namelijk, dat het plantenlichaam bestaat uit ronde cellen, welke als het ware los tegen elkaar aanliggen en doen denken aan caviaar, doch groen van kleur zijn. Haalt men er zo'o'n cel uit, dan verschrompelt deze pas na een dag of veertien. Het is dan ook duidelijk, dat deze cellen, vereenigd tot een lichaam, omgeven door een behaarde epidermis, het zeer langen tijd kunnen uithouden ook al is de plant in slechte conditie.

Het is heel moeilijk de plant te doen groeien, vooral ook, omdat de groeitijd zeer kort is, namelijk van einde Juli tot September. De korte vezelwortels, welke de plant bezit, wijzen er op, dat zij in de groeiperiode dikwijls, doch weinig vocht moet hebben. Bij te weinig vocht verschrompelt de plant licht en bij te veel vocht gaat zij onherroepelijk ten gronde. De hierbij gaande foto is van een vijfjarige zaailing, iets vergroot, genomen.

Deze interessante en zeldzame plant werd voor het eerst gevonden door Dr. J o h n M u i r en wel in de Kleine Karroo bij Barrydale, ze werd naar zijn dochter Hortense, genoemd.

Zooals reeds gezegd is, groeien beide hierboven besproken planten in de Kleine Karroo, de een in Ladysmith Division en de ander in Riversdale Division.

Deze groeiplaatsen liggen ongeveer 40 mijl van elkaar verwijderd en daartusschen komt de interessante *Muiria Gibbaeum* N. E. Brown voor. Deze plant houdt het midden tusschen *Gibbaeum album* en *Muiria Hortenseae*.

Evenals deze beide planten vormt zij zoden van stamlooze hoofdjes. De lobben verschillen echter niet zooveel in lengte als die van *Gibbaeum album*; ze zijn bijna gelijk. De vorm is niet zoo hoekig, doch meer afgerond, de spleet reikt nauwelijks tot de helft van het plantenlichaam. Ook in kleur en beharing komt zij het meest met *Gibbaeum album* overeen. Daar de bloemsteel korter is dan van *Gibbaeum album* komt de bloem slechts weinig boven het plantenlichaam uit. De kleur van de bloem is wit, doch iets rood overwaasd. De bloemen verschijnen niet zoo gemakkelijk als bij *Gibbaeum album* doch williger dan bij *Muiria Hortenseae*. In cultuur is de plant niet moeilijk.

Algemeen wordt aangenomen, dat *Muiria gibbaeum* een natuurhybride is van *Gibbaeum album* en *Muiria Hortenseae*, maar het is wel merkwaardig dat men in cultuur de plant nooit heeft kunnen verkrijgen door kruisbestuiving van beide soorten. Wel ontstaat

na die bestuiving zaad, doch dit ontkiemt niet. *Muiria Gibbaeum* is ook op haar natuurlijke standplaats zeer zeldzaam.

TH. DE HAAS.

LITHOPS PEERSII L. Bolus.

Lithops Peersii behoort tot de nieuwe species, welke door Mevr. L. B o l u s zijn beschreven, zij is echter m.i. nauw verwant of misschien zelfs een standplaats variëteit van *L. terricolor*, doch ondanks de gelijkenis vertoont zij ook duidelijke verschillen.

De plant is zodevormend en maakt flinke pollens, althans ik ben in het bezit van planten, die negen hoofdjes tellen.

Lithops Peersii L. Bolus.

Foto de Veen.

De corpuscula zijn 30-35 mm lang en 20-25 mm breed, de zij-kanten bij de spleet zijn iets ingedrukt.

Het bovenzvlak is ovaal, de bladparen zijn een weinig gewelfd, meestal met een ingezonken spleet, welke zelf 4-10 mm diep is en iets openstaat.

De kleur van het plantenlichaam is grijsgroen, die van het bovenzvlak grauw tot grijsbruin of okerbruin, dikwijls is de geheele plant violet overwaasd.

De lobben zijn met vele op zich zelf staande donker grijsgroene stippen bezet, welke echter zelden tot vlekken vereenigd zijn.

De bloem is geel, de basis der petalen is wit gekleurd. De bloeitijd valt in October.

Lithops Peersii groeit en bloeit gemakkelijk in cultuur.

Eenige jaren geleden ontving ik een plant van de variëteit rubra, en inderdaad is de kleur hiervan donker roodbruin, terwijl de teekening der lobben veel grover is, en bijna zwart van kleur.

TH. DE HAAS.

EEN NOG ONOPGELOST RAADSEL.

Wat is de herkomst van *Harrisia Bonplandii*?

E r n s t S c h e l l e schrijft in zijn werk „Kakteen” „Deze kruising is volgens B e g u i n ontstaan uit *Harrisia Bonplandii*? met een *Echinopsis*.”

De Heer B o m m e l j é schrijft in *Succulenta* 1935 blz. 113 „Deze *Cereus* van twijfelachtige herkomst enz.”

Het schijnt dus wel, dat de afkomst van *Harrisia Bonplandii* onbekend is.

In B e r g e r vinden wij bij *Cereus Jusbertii* vermeld: „B e g u i n beweert, dat deze plant een door hem gekweekte bastaard is.”

Nu doet zich bij een van mijn *Jusbertii*'s, welke ik gebruik voor het kweken van entstammen het volgende vreemde verschijnsel voor. Uit een der areolen is een nieuwe scheut ontstaan met zes ribben, waarvan drie ribben op *Jusbertii* en drie ribben op *Bonplandii* gelijken (zie foto), zelfs de kleur der drie *Bonplandii*ribben is veel lichter groen dan de kleur der *Jusbertii* ribben. Het aantal en de lengte der doorns komt overeen, zoowel bij de *Bonplandii*ribben als bij de *Jusbertii*ribben met de daarvoor gestelde beschrijvingen n.l. voor de eerste tot 4 cm en voor de tweede 4 mm lang. Tot in het groeipunt draagt de tak de verschillende bedoorning.

Hoewel de bloemen van beide genoemde planten wit zijn en op het eerste gezicht niet veel verschillen, hoop ik toch de plant zoover te kweken, totdat zij met beide soorten bloemen bloeit en dus twee soorten bloemen op één plant zal vertoonen, zooals A. F. Fric in het Juninummer van *Succulenta* 1937 beschrijft en wat wetenschappelijk voor onmogelijk werd gehouden.

Daar de bedoorning van *Harrisia Jusbertii* m.i. het meest overeenkomt met *Echinopsis Eyriesii* is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat bij kruising van *Harrisia Bonplandii* met *Echinopsis Eyrie-*

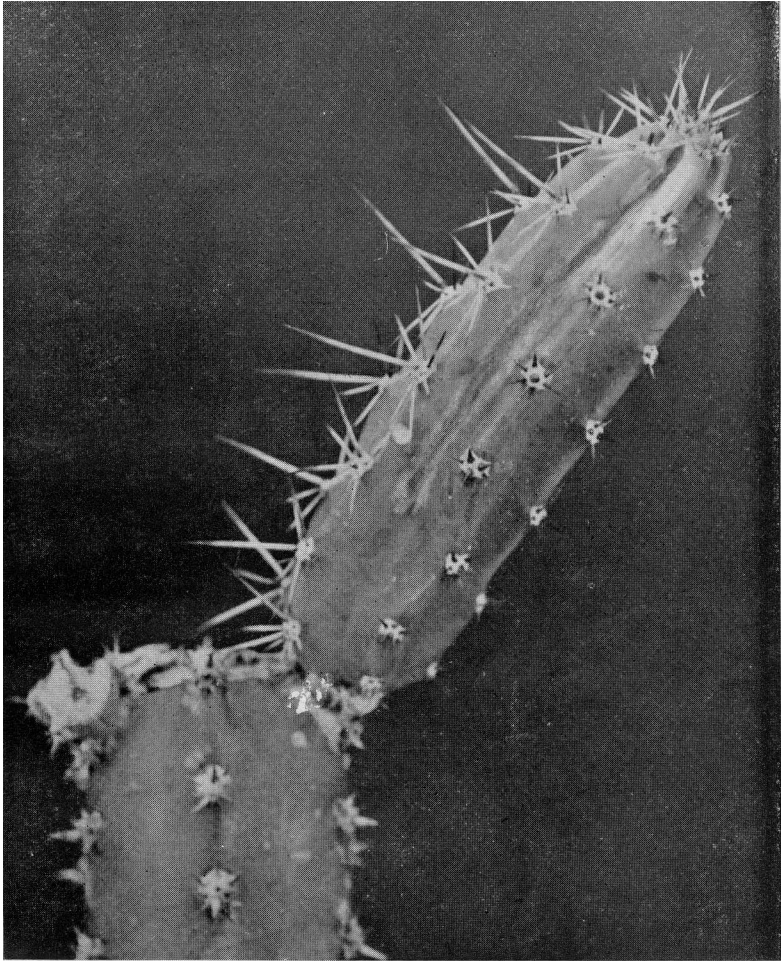

Foto B. J. van de Velde.

sii zaailingen kunnen voortkomen, welke de herkomst van Jusbertii bevestigen.

Wie van de meer wetenschappelijk onderlegde leden van Succulenta kan het vreemde verschijnsel aan mijn plant verklaren, daar dit, voor zoover ik weet, bij cactussen nog niet is voorgekomen.

Voorschoten, Nov. 1942.

F. J. TOGNI.

De Heer Dr. C. L. H a r d e r s schrijft:

Naar aanleiding van de interessante waarneming door den Heer T o g n i gedaan bij zijn *Harrisia Jusbertii* kan ook ik slechts verklaren: „Ik weet het niet“.

Ik neem natuurlijk aan, dat de plant door den Heer T o g n i niet als entstam werd gebruikt, in welk geval er op de entstam wellicht een gering deel van de ent zou kunnen zijn achtergebleven, dat aanleiding zou hebben kunnen geven tot de ontwikkeling van een chimaera, een entbastaard, dus een individu ten dele bestaande uit weefsel van *Harrisia Jusbertii*, ten deele uit weefsel van de geente plant. Van deze entbastarden zijn er verscheidene bekend; *Laburnum Adamii* vormt hiervan het klassieke voorbeeld.

Een tweede mogelijkheid is dat, zooals de Heer T o g n i vermoedt *Harrisia Jusbertii* een geval vertegenwoordigt gelijk aan dat, hetwelk door F r i c werd beschreven in 1937. Ook in dit geval zou de plant uit twee soorten weefsel bestaan, elk afkomstig van één der ouders, al zou dan het tijdstip, waarin deze weefsels vereenigd werden, in een vroeger ontwikkelingsstadium van de plant vallen en wel bij de bevruchting, indien we de verklaring van F r i c voor waar houden.

Een derde mogelijkheid is, dat we eenvoudig met een terugslag te doen hebben. In Schumann's Monographie staat van *Cereus Jusbertii* vermeld, dat deze in groote exemplaren werd aangetroffen in de verzameling van G r u s o n, terwijl Berger in zijn *Kakteen bij Cereus Jusbertii* vermeldt: „*Cereus Bonplandii brevispinus* des Gruson hauses, wohl ein Bastard, ist kaum zu unterscheiden“. Hoe B e r g e r aan laatstgenoemde meening, dat de plant van dien naam een bastaard is, komt, kan ik niet nagaan: ook weet ik natuurlijk niet of de door hem bedoelde plant dezelfde is als die, waarvan S c h u m a n n melding maakte. Dat ware wellicht in de literatuur op te sporen.

Hoe het zij, het geval is belangwekkend genoeg om eens verder uit te pluizen en om proefnemingen mede te doen.

Is er onder onze lezers iemand, die er in geslaagd is 2 planten van *Harrisia Jusbertii* met elkaar te bestuiven en uit het ontstane zaad planten te kweeken? Zoo ja, hoe is dan de habitus en de bloem dezer nakomelingen? Dit lijkt mij in dit verband ook een vraag, waarop het antwoord zou kunnen bijdragen tot oplossing van het raadsel.

De Heer W. H. N o t e b o o m schrijft:

„Jaren lang heb ik moeite gedaan zaad te verkrijgen van mijn willig bloeiende *Jusbertii*planten. Het is me nooit gelukt.“

INHOUD: Van een paar mooie *Rhipsalideae*. - Drie ultrasucculenten *Lithops* Peersii. - Een nog onopgelost raadsel.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSM.
Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland).

Redactie:

G. D. DUURSM.

Girorekening

No. 133550 - Rijperkerk (Fr.)

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuur: A. F. H. BUINING, *Voorzitter*, Hohorst, Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; G. D. DUURSM., *Penningmeester*, Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland); M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.

IN MEMORIAM.

JOHANNES MARIUS VAN DEN HOUTEN.

Te laat om daarvan nog in het Februarinumner melding te maken, ontvingen wij het ontstellende bericht, dat de Heer J. M. van d e n H o u t e n op 1 Februari na een kortstondige ziekte is overleden.

Wat de Heer V a n d e n H o u t e n voor onze Vereeniging ge-

dam heeft, is niet met een paar woorden te zeggen. Reeds in het eerste jaar, van haar bestaan werd hij lid. Een lid, dat zijn beste

krachten inspande om het kleine zaadplantje tot een rijk vruchten-dragend gewas te zien opgroeien.

Van Aug. 1920 tot Febr. 1931 bekleedde de Heer Van den H o u t e n zijn bestuursfunctie als nauwgezet Penningmeester. En vooral in die jaren heeft hij zeer veel propagandistisch werk ver-richt, dat rijke vruchten droeg. Gedurende eenige jaren zond hij, zoodra de contributie van nieuwe leden binnenkwam, aan dezen een doosje met eenige aardige stekjes, wat zoo aanlokkend en aan-moedigend werkte, dat het aantal leden elke maand met tientallen steeg. Op de programma's van de in de Rotterdamsche Diergaarde gegeven concerten schreef hij telkens een kort stukje over de een of andere mooie succulent, daarbij opwekkende lid onzer Ver. te worden. In Rotterdam, Den Haag en elders hield hij lezingen over succulenten, toegelicht met lantaarnplaatjes, meest alle gemaakt naar eigen foto's. In de oudere jaargangen van „Succulenta” schreef hij haast elke maand een of meer belangrijke artikelen. Want na zijn aftreden als Penningmeester bleef hij „Succulenta” getrouw en nam van 1931 tot 1939 het mederedacteurschap van ons maandblad waar.

Gedurende al dien tijd, van het eerste jaar onzer Ver. af. hebben wij steeds veel briefwisseling gevoerd, en niet alleen over het wel en wee onzer Ver., doch al spoedig was een innige vriendschaps-band ontstaan en hielden wij elkaar van onze plantenstudies en huiselijke omstandigheden op de hoogte. Geen buitenlandsche reis werd door den Heer v. d. H. ondernomen, of wij wisten van te voren reeds waar we hem schriftelijk bereiken konden. En ter plaatse aangekomen, was een mooie foto het eerste levensteeken, dra gevolgd door een langen brief vol waargenomen bijzonderheden.

Wat hebben wij genoten, toen wij in de Kerstdagen van 1923 zijn gast waren en met ons beiden de mooie kassen in de Rotterd. Diergaarde en daarna zijn eigen kas met succulenten in zijn botanischen tuin aan de Libanonstraat bezichtigden. Zijn rijk voorziene bibliotheek en prachtige fotocollectie hielden ons uren bezig, evenals dat het geval was toen de Heer v. d. H. met Mevrouw in Aug. 1931 onze botanische bezittingen kwam bekijken.

Behalve in „Succulenta” heeft de heer Y. d. H. talrijke artikels in „Floralia” geschreven. Vooral de mooie speciale Cactussen- en Vetplantennummers heeft hij met waardevolle bijdragen verrijkt.

In de door W. L. en J. Brusse N.V., te Rotterdam uitgegeven

serie „Een reeks voor liefhebberijen” verschenen een viertal keurig uitgevoerde boekjes van zijn hand, n.l. „Cactussen” (3 drukken). „Vetplanten” (2 dr.), „Kamerplanten” en „Tuinplanten”.

De laatste jaren deed de overledene veel aan boomenstudie en in de NW. Rotterd. Courant schreef hij interessante artikelen met eigen teekeningen over de boomen der Rotterd. parken en pleinen. Wij ontvingen daarvan steeds een uitknipsel in ruil voor door ons in de Leeuw. Courant geschreven artikels over bloemen en planten.

Zoo was er altijd een geregeld schriftelijk uitwisselen van gedachten, welke wij nog zoo gaarne eens mondeling hadden willen voortzetten en waartoe in beginsel reeds besloten was, teneinde de plantencollecties en oude boomengroepen op „Vijversburg” te bezichtigen.

Helaas, het heeft niet zoo mogen zijn.

Dankbaar gedenken wij onze jarenlange vriendschap, waarvan zijn laatste brief van 29 Dec. 1942 nog zoo klaar getuigde.

Dankbaar gedenken wij het vele, dat de heer V a n d e n H o u t e n voor onze Vereeniging gedaan heeft.

Moge Mevrouw V a n d e n H o u t e n eenigen troost vinden in de wetenschap, dat haar, door ons allen zoo hooggeachte, Echtgenoot niet te vergeefs geleefd heeft. Wij zullen zijn vriendelijke persoonlijkheid nimmer vergeten.

G. D. D.

VERHOOGDE BELANGSTELLING EN HET VORMEN VAN STANDAARDCOLLECTIES.

Wanneer de voortekens ons niet bedriegen, dan gelooven wij, dat een tijdperk van verhoogde belangstelling voor onze geliefde Succulenten zal aanbreken, want groote wereldgebeurtenissen schijnen bij velen een drang in het leven te roepen om zich aan een studie of aan een liefhebberij te wijden. Dit leert ons de geschiedenis.

Gaan we de geschiedenis der succulentenliefhebberij na, dan is het wel opmerkelijk, dat in het begin van 1800 zich een nooit gekende belangstelling voor deze planten ontwikkelde, zoowel in Duitschland als in Frankrijk, België en Nederland. Aan dien tijd herinneren de kostbare plaatwerken, welke de eeuwen door hun wetenschappelijke waarde zullen behouden. Daarna volgde een inzinking, doch omstreeks 1880 kwam er een opleving in Duitschland. In 1892 werd de D. K. G. opgericht met Prof. Dr. K a r l

Schumann als redacteur van het orgaan. Na een tijdelijke verslapping volgde na den wereldoorlog weer een tijd van buitengewone belangstelling nu ook in Holland, België, Engeland, Amerika en Zuid-Afrika, welke in ons land leidde tot de oprichting van Succulenta in 1919. Wie op het einde van 1800 in ons land cactussen verzorgde, werd voor een zonderling gehouden, doch omstreeks 1920 werden fabelachtige prijzen voor Succulenten bestowed. Plantenzoekers doorkruisten de Afrikaansche wildernissen, cactusjagers togen naar onbekende gebieden in Amerika, Een schat van nieuwe planten werd ontdekt, de literatuur breidde zich uit als nooit te voren. Alle tuinbouwbladen en vele periodieken hadden speciale succulentenrubrieken. De dagbladpers stelde vrijgevig haar kolommen open, cactusfilms draaiden, cactustentoonstellingen trokken een opgetogen publiek.

Zulk een verhoogde belangstelling komt er straks weer. De menschheid zal weer behoefte gevoelen zich te wijden aan liefhebberij en de succulentenliefhebberij zal daarvan zeker haar aandeel krijgen. De geschiedenis bewijst het.

Wie met het verzamelen van Cactussen en andere Succulenten begint is in den regel zeer enthousiast, alles, wat maar Cactus of Vetplant heet, wordt in triomf naar huis gebracht. Spoedig staan de vensterbanken vol en een gedeelte verhuist 's zomers naar een broeibak buiten. Daarna wordt een eenvoudig kasje gebouwd om de inmiddels grooter geworden plantenschat een beter onderdak te kunnen geven. Maar ook het kasje raakt vol en dan is men in de meeste gevallen genoodzaakt tot schiften over te gaan. Grote Opuntia's, Agaven en Aloë's worden verwijderd en de vrijgekomen ruimte gevuld met kleinere en meer waardevolle soorten. Zoo gaat het eenige jaren door, maar volkomen bevrediging geeft deze gang van zaken niet. De ware liefhebber zal, gedachtig aan de zegswijze: „in beperking toont zich de meester" een uitweg vinden, Geen beperking in dien zin, dat men het groote verwijderd en het kleine behoudt. Maar een oordeelkundige beperking door alleen een bepaalde groep van planten te kweken of zich slechts bezig te houden met het verzamelen van een paar plantengeslachten, waartoe men zich het meeste aangetrokken gevoelt en waarvoor men het beste is ingericht, wat de kweekwijze betreft. Wie zich op zoodanige wijze door beperking de meester kan toonen zal door oordeelkundig specialiseeren diep kunnen doordringen in de geheimen van een bepaalde plantengroep.

Specialiseeren is een eerste vereischte bij voortgezet verzamelen, maar men overwege eerst goed op welke wijze men zal beperken en specialiseeren, door rekening te houden met de beschikbare kweekruimte en zich te bepalen tot die soorten of plantengroepen, welke voor ieder speciaal geval geschikt zijn. Alleen dan zal men ten volle van zijn planten kunnen genieten en met het bestudeeren veel kunnen bereiken.

Meermalen is door vooraanstaande verzamelaars reeds de noodzakelijkheid bepleit van het doelbewust bijeenbrengen van standaardcollecties. Ook wij gevoelen veel voor dit streven, daar het, naar onze meening een middel is om, als het ware reservaten te krijgen, waar bepaalde groepen of geslachten zoo volledig mogelijk kunnen worden bijeengebracht en er een veilige bewaarplaats zullen kunnen vinden. Deze reservaten moeten met zorg gekozen worden; er moet een redelijke waarborg bestaan, dat de plantengroep in het reservaat ook inderdaad in stand gehouden kan worden en zoo mogelijk kan worden uitgebreid. Zoo'n waarborg bestaat, wanneer er een geschikte kasruimte aanwezig is en de beheerder uitgesproken voorliefde bezit voor een bepaalde plantengroep. Behalve botanische tuinen en daarmee gelijk te stellen inrichtingen komen ook buitenplaatsen en particuliere kassen voor zoo'n succulentenreservaat in aanmerking. Onze botanische tuinen bezitten alle een algemeene succulentencollectie, doch in slechts een enkel geval legt men zich op bepaalde geslachten of groepen toe. Buitenplaatsen met voldoende kasruimte zijn geschikt voor het onderbrengen van standaardcollecties, wanneer deze buitenplaatsen voor het publiek zijn opengesteld. Tenslotte kunnen particuliere succulentenliefhebbers hun medewerking verleen, wanneer ze in het bezit van goed verwarmbare kassen zijn. Niet altijd behoeven deze kassen groote afmetingen te hebben daar het juist deze liefhebbers zijn, welke zich op het verzamelen van klein blijvende planten kunnen toeleggen. Er zijn nu reeds onder onze leden liefhebbers, die kostelijke *Rebutia-Lobivia* en ultrasucculente *Mesembryanthemum*collecties bezitten. Er is niet veel aanvulling noodig om van deze verzamelingen goede, waardevolle standaardcollecties te maken. Het is alleen maar noodig, dat deze plantenliefhebbers in Succulenta een oproep plaatsen en mededeelen van welke plantengroep zij een standaardcollectie wenschen aan te leggen. De lezers, die overtollige planten van zulk een groep hebben, en deze willen afstaan of ruilen kunnen dan verder zelf in correspondentie treden.

Blijkt er voldoende belangstelling voor ons idee te zijn, dan zouden wij het daarheen willen leiden, dat op minstens twee of drie plaatsen in ons land, liefst niet te dicht bij elkaar gelegen, gelijksoortige standaardcollecties werden aangelegd. En dit om tweeërlei redenen. Vooreerst opdat de over het geheele land verspreide liefhebbers zonder groote moeite een bepaalde standaardcollectie kunnen bezichtigen. Deze collecties kunnen een machtig propagandamiddel zijn en vele nieuwe liefhebbers winnen. En dan heeft het oprichten van meer dan een gelijksoortige standaardcollectie ook dit voordeel, dat wanneer onverhoopt één daarvan verliezen mocht lijden, aanvulling uit de andere collecties altijd mogelijk zou zijn. De planten uit de standaardcollecties blijven natuurlijk het persoonlijk eigendom van de standaardverzamelaars.

Naar onze meening is de tijd voor het aanleggen van standaardcollecties gekomen. De winter is binnenkort voorbij, het uitwisselen en ruilen kan beginnen, het zal de liefhebberij voor onze planten bevorderen en in betere banen leiden. Gelukkig, dat wij ons maandblad hebben, en daardoor een nog voornamere plaats in ons verenigings- en liefhebbersleven zal kunnen innemen.

Ten einde een begin te maken met de verwezenlijking van onze plannen brengen wij hierbij ter algemeene kennis, dat wij bereid zijn standaardcollecties aan te leggen van de geslachten *Rhipsalis*, *Aloë*, *Agave*, *Haworthia*, *Gasteria*, *Adromischus*, *Ceropegia*, *Epiphyllum* en *Zygocactus*, planten, waarvoor onze kassen het best zijn ingericht. De kassen van Vijversburg zijn voor het publiek toegankelijk en de Stichting vormt een waarborg, dat de bijeengebrachte collecties niet van één persoon afhankelijk zijn. Als wij er in kunnen slagen van de genoemde plantengeslachten goede verzamelingen bijeen te brengen is het niet uitgesloten, dat wij, wanneer de tijden het toelaten een aparte cactuskas zullen kunnen inrichten.

Het zal ons aangenaam zijn van liefhebbers, die voor onze standaardcollecties duplicaten of goede stekken kunnen en willen afstaan eenig bericht te ontvangen. Van anderen, die iets voor ons plan gevoelen en die ook standaardcollecties willen aanleggen, zien wij gaarne eenig bericht tegemoet. opdat wij hiervan in *Succulenta* mededeeling kunnen doen.

Vijversburg, Rijperkerk.

G. D. DUURSMA

AGAVE VICTORIAE-REGINAE T. M o o r e.

„El arhol de las maravillas es el Maguez”
(Acosta).

„De mooiste van alle agaven”
(prijscourant Haage).

„De Koningin van alle agaven”
(prijscourant Winter).

„because it is the acme of perfection”
(een dame uit Californie).

Begrijpelijk is de uitspraak van Acosta „Een wonderboom is de Agave”, welke in zijn werk over de Spaanse Eilanden, uitgegeven omstreeks 1598, te vinden is. Immers deze forse en toch buitengewoon sierlijke planten, die in een korte spanne tijds een

Agave Victoriae-Reginae T. Moore.

Foto de Laet.

bloemstengel van 10 M. hoogte kunnen voortbrengen, behoren werkelijk tot de wonderen der natuur. De enorme groeikracht van de bloeiwijze der Agave, die de oude Spaanse zeelieden verstomd deed staan, vinden we, dank zij de wetenschappelijke waarnemingen van de Heren M. G. Wagenaar Hummelinck en J.

B l e u l a n d v a n O r d t, toegelicht in het April en het Meinummer 1942 van Succulenta door den Heer Dr. P. W a g e n a a r Hummelinck.

Begrijpelijk zijn ook de loftuitingen over Agave Victoriae-Reginae; want ontegenzeggelijk is dit een der mooiste soorten. Een volwassen exemplaar wordt 50 tot 70 cm in doorsnede, maar in ons klimaat duurt het jaren, voordat die grootte bereikt is en daardoor blijft de plant heel lang voor onze verzamelingen en zelfs voor de vensterbank geschikt.

Haar vaderland is het Noorden van Mexico, Nueva Leon nabij Monterey op de Sierra della Noa en op de Potrera de Santa Catarina. Daar groeit ze op ongeveer 800 M. hoogte op de steenachtige hellingen.

De plant vormt een eenvoudige rozet, zonder stengel. De bladen staan zeer dicht op elkaar. ze zijn zeer talrijk. Ze zijn stijf, donkergroen van kleur, kort, schuitvormig, de randen zonder dorens, met een witte rand, aan onder- en bovenkant wit gestreept. De top van het blad eindigt in een zwarte punt van bijna 2 cm lengte.

Spruiten geeft deze agave bijna niet, uit zaad wordt ze gemakkelijk gekweekt. Bldz. 84 van het Amerikaanse Succulenta (no. 182 van onze bibliotheek) geeft een foto van een gedeelte van de bloemstengel. De plant was 8 jaar oud, de stengel droeg 1805 bloemen, waarvan er 441 zaad gaven. De kwekers kunnen ons dus wel aan zaad helpen, of aan jonge planten.

Hoe is deze plant aan haar koninklijke naam gekomen? In 1872 werd ze door C o n s i d e r a n t naar Europa gebracht. Ze kwam in de verzameling van het Muséum de Paris, met de naam Agave Consideranti. Op de tentoonstelling te Keulen in 1875 had L o u i s d e S m e t een exemplaar ingezonden, dat heel erg de aandacht trok. Deze agave werd toen gekocht voor de beroemde agavenverzameling van Peacock te Londen.

In de Gardener's Chronicle van 16 October 1875 verscheen een afbeelding van de plant met de volledige botanische beschrijving door T h. M o r e. Ook werd nu bekend, dat P e a c o c k van Koningin Victoria vergunning had gekregen de plant haar naam te geven.

In verschillende tuinbouwbladen van Frankrijk en Engeland ontbrandde nu een levendige pennestrijd over het al of niet geldige van deze naam. C o n s i d e r a n t eiste de voorrang op voor „Agave

Considerantii, maar de naam van Th. M o o r e heeft zich weten te handhaven, o.i. terecht. want hij voldeed ten volle aan de algemene regel:

„Wanneer een plant beschreven is onder verschillende namen door verschillende auteurs, dan moet men als geldige naam die aannemen, waaronder de plant voor de eerste maal volledig in een verhandeling of in een tuinbouwkundige publicatie beschreven is.”

Bij Verbeek Wolthuis „Vetplanten” bldz. 14 vinden we een getekende afbeelding, G. D. Duursma „Onze Vetplanten” bldz. 81, afb. 37 geeft een fotografische opname, op bldz. 89 van „Die Agaven” van Alwin Berger staat een foto van de plant en een tekening van de bloem; in Cactussen en Vetplanten 1942 bldz. 54 treft men een bijzonder mooie afbeelding aan. naar een foto van J. A. J a n s e. De mooiste afbeelding, die ik zag, was een ansicht uit de Jardin Exotique de Monaco. Als er niet stond „Reproduction interdite” was dit misschien iets voor ons clichéfonds.

B. TH. K.

LOBIVIA Br. et Rose.

Van vele liefhebbers ontving ik het verzoek een opsomming te geven van de thans bekende *Lobivia's*. Dit is niet eenvoudig, aangezien men het er nog niet over eens is, welke cactussen nu precies onder het geslacht *Lobivia* vallen.

Dit geslacht is in 1922 door B r i t t o n en R o s e in hun groote werk „The Cactaceae” opgesteld. Weldra bleek, dat in dit geslacht behalve enkele typische *Lobivia's*, een aantal planten was ondergebracht, waar de heeren B r i t t o n en R o s e geen raad mee wisten. De meeste dier planten zijn inmiddels in andere geslachten geplaatst, of er zijn nieuwe geslachten voor opgesteld, terwijl aan den anderen kant het aantal typische *Lobivia's* belangrijk is uitgebreid. Daar deze planten in het algemeen in gebieden groeien, die nog lang niet geheel doorzocht zijn, is het begrijpelijk, dat men het omtrent de begrenzing van dit geslacht nog niet eens is.

Het is niet mijn bedoeling om deze strijdvraag thans te behandelen. Slechts wil ik trachten een zoo volledig mogelijke opsomming te geven van de cactussen, die men gemeenlijk in het geslacht *Lobivia* rangschikt.

Door het overbrengen van zijn ondergeslacht *Pygmaeolobivia*

van *Lobivia* naar *Mediolobivia* (*Cactaceae* Lindley. Juni 1942. Jahrbuch D. K.G.) heeft B a c k e b e r g een aantal planten uit het genus *Lobivia* genomen, die daar ook zeker niet thuis hoorden en waarvoor reeds eerder het genus *Digitorebutia* werd opgesteld.)*

Waar ik in het algemeen een afwijkende meening ben toegegaan, zal ik deze vermelden tusschen haakjes,

L. aculeafa Buin. in Succulenta, 1941, p.p. 80/82, fig. p. 81. De plant is krachtig bedoornd en heeft sterk ontwikkelde bijlvormige bochels. Bloem oranje geel.

L. Allegraiana Bckbg. in Kaktus A B C, 1936, p. 413. De plant is donkergroen; aantal doorns ongeveer 12 tot 3 cm lang, gespreid gesteld; bloem rood (sanguineo)

L. argenfea Bckbg. in Kaktus A B C, 1936, p. 413. Plant is glanzend grijs-groen; randdoorns 10-14, tot 2 cm lang; middendoorns 2, tot 8 cm lang; bloem wit-grijsachtig lila.

L. aurea (Br. et R.) Bckbg. B r i t t o n en R o s e in „The Cactaceae“ 1922, 111, p. 74, als Echinopsis. De plant is glanzend donkergroen en heeft ongeveer 15 ribben. De bloemen zijn vrij lang en geel van kleur. Zij variëert nog al sterk. (Een eigenlijke *Lobivia* is het naar mijn oordeel niet). Tot dezelfde groep behooren *L. cylindrica* Bckbg., *L. fallax* Oehme en *L. Shaferi* Br. et R. B a c k e b e r g noemt van *L. aurea* nog de variëteiten *elegans* (in Blätter für Kakteenforschung, 1935-2, no. 18), *grandiflora* en *robustior*, de laatste twee zonder geldige diagnose. (Zie ook Werdermann „Blühende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen“ Dec. 1938, plaat 150).

L. Backebergii (Werd.) Bckbg. Werdermann in „Neue Kakteen“, 1931, p. 84 en in Fedde, Repertorium, Band 30 (1932) p. 64. De plant is frisch groen van kleur met 14-15 ribben, 5 of 7 doorns, die gespreid staan. De bloem is karmijnrood met blauwachtige weerschijn. De plant varieert nogal in vorm, bedoorning en bloem.

L. Binghamiana Bckbg. in Kaktus A B C, 1936, p. 413. De plant is glanzend groen met lichte witachtige puntjes in de huid. Ribben ongeveer 22; 12 naaldachtige doorns en 3 middendoorns die tot 15 mm lang zijn. De bloem is kraprood met blauwachtige weerschijn.

L. Bödekeriana Hard. in Jahrbuch D. K. G. 1935/1936, p.p. 70/71

*) Dit door F r i c e n K r e u z i n g er opgestelde genus wordt door de D. K. G. niet erkend. b v. O o s t e n.

en p. 128, fig. p. 70. Ongeveer kogelig van vorm en dofgroen van kleur. Het aantal doorns is gering doch krachtig priemvormig, zonder onderscheid tusschen rand- en middendoorns. Bloemkleur licht tot vurig oranje.

L. boliviensis Br. et R. in „The Cactaceae” 1922, III, p. 52, fig. p. 52. Dicht, lang bedoordnd, tot 9 cm lang. Bloem niet beschreven. Volgens W e r d e r m a n n in „Blühende und andere sukkulente Pflanzen”, Dec. 1938, plaat 149, is de bloem ongeveer oranje geel van kleur, volgens B a c k e b e r g helder rood, zie „Blätter für Kakteenforschung”, 1938/1.

L. breviflora Bckbg. in Kaktus A B C, 1936, p. 413. Platkogelig van vorm en glanzend donker grijsgroen van kleur; doorns kamvormig gesteld, iets gebogen; geen verschil tusschen rand- en middendoorns; bloem kort, vuurrood. Verwant met *L. cinnabarina*. Is gelijk aan *L. Graulichii* Fric 1928.

L. cachensis (Speg.) Br. et R. Spegazzini in Anal. Mus. Nac. 1905, Buenos Aires III, 4 : 493. Plant 9 cm hoog en 6.5 cm diameter; ongeveer 19 ribben; doorns zacht, grijsachtig met geelachtige punten; randdoorns 7-20, recht, 4-5 mm lang; middendoorns 4, waarvan 1 of 2 langer en haakvormig; bloem rood. Komt in onze verzamelingen niet voor. (Zie ook „The Cactaceae” Br. and Rose. 1922, III. p.p. 52/53. fig. p. 52).

L. caespifosa (J. A. Purpus) Br. et R. Purpus in Monatschrift für Kakteenkunde, 1917, p. 120, fig. p. 121 (als Echinopsis). Cylindrisch, rijk spruitend; randdoorns gewoonlijk 12, 1-2 cm lang; middendoorns 1. tot 5 cm lang; bloem 6.5-8 cm lang, geelrood.

L. carminantha Bckbg. in Kaktus A B C, 1936, p. 413. Iets cilindrisch, grijs groen; 18 ribben; 8 doorns tot 3 cm lang, de middelste tot 4.5 cm lang; bloem karmijnrood.

L. chrysantha Werd. in Notizbl. Botan. Gart. und Mus. Bln-Dahlem, Band 11, no. 104 (1931) p. 264 en in „Blühende Sukkulanten” Oct. 1931, plaat 18. Plant dof grijsgroen, soms iets roodachtig, ongeveer 13 ribben, alleen zijdoorns, 5-7 zelden meer, tot 2 cm lang. Bloem goudgeel, keel diep purperrood, stempels purper. Zie ook *L. janseniana*, Backeberg in „Beiträge zur Sukkulantenkunde und pflge” 1942, p. p. 54/57 en Wessner in idem 1942, p. p. 25/27.

L. chrysochete Werd. in Fedde, Repertorium XXXIX, 1936, p. p. 271/272. Platkogelig, ongeveer 20 scherpe bijlvormige ribben; strooge gele naaldvormige doorns, soms haakvormig gebogen. Bloem vol-

gens W e s s n e r oranje-rood. Zie ook Wessner in „Beiträge zur Sukkulenteenkunde und pflanze 1938, p.p. 71/73, fig. p. 72.

L. cinnabarina (Hooker) Br. et R. H o o k e r als *Echinocactus* in Curtis's Bot. Mag. 73, pl. 4326, 1847. Plat kogelig, gewoonlijk 20 ribben; randdoorns 8-10; middendoorns 2 of 3, iets gebogen; bloem kort, rood. Verwant aan *L. breviflora*. Zie ook Succulenta 1942, p.p. 104/107.

L. Claeysiana Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung, 1937-27 met fig. Plant grijsgroen; 16 ribben; randdoorns 7, tot 2.2 cm lang, middendoorn 1, tot 5 cm lang; bloem geel.

L. cylindrica Bckbg. in Kaktus A B C, 1936, p. 415. Cylindrisch; ribben 11; randdoorns 7-8 mm lang; middendoorns 1, 1-3 cm lang; bloem geel. Zie *L. aurea*.

(Wordt vervolgd.)

A. F. H. BUINING.

Zie voor eventuele afbeeldingen: Succulenta 1941, p. 81.

INHOUD: In memoriam Johannes Marius van den Houten. - Verhoogde belangstelling en het vormen van standaardcollecties. - Agave Victoriae-Reginae. - Lobivia.

Verantwoordelijk redacteur: J. J. E. van den Thoorn, 2de redactrice, Den Haag.

Verantwoordelijk voor de advertenties: J. J. E. van den Thoorn, Den Haag.

Uitgever: Vereniging Succulenta, gevestigd te Leeuwarden.

Drukker: Firma J. van Druten, Drukkerij de Industrie, Voorstraat 90. Utrecht.

Verschijnt: maandelijks.

Abonnementsprijs: lidmaatschap der Vereniging f3.- per jaar.

Prijs per nummer: wordt niet per nummer verkocht.

Kenformule der Vakgroep Tijdschriften V.P. 1995.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA. Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland).	Redactie: G. D. DUURSMA. Girorekening No. 133550 - Rijperkerk (Fr.)	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80, DEN HAAG.
Bestuur: A. F. H. BUINING, Voorzitter, Hoorst. Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse, den Haag; G. D. DUURSMA, Penningmeester, Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland); M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.		

LOBIVIA Br. et Rose.

II

L. corbula (Herrera) Br. et R. Herrera in „Rev. Univ. Cuzco”, 8 : 61. 1919, als Mammillaria. Is vermoedelijk identiek met *L. Maximiliana* Heyder. Zie verder bij deze soort.

L. Drijveriana Bckbg. in „Der Kakteenfreund”, 1933, 2e jaargang, nrs. 8 en 9, pp. 91 en 103, fig. p. 103. De plant heeft een dikke penwortel en is tot 15cm lang en 3-8 cm in doorsnede. Randdoorns ongeveer 10-12, witachtig, ongeveer 0,5cm lang. Middendoorns 1-4, die eerst op lateren leeftijd verschijnen, bruinachtig wit tot pikzwart, 1-4 cm lang, soms aan de punt iets haakvormig gebogen. Bloem lichtgeel, stempel groen.

In „Blätter für Kakteenforschung” 1934/5 noemt B a c k e b e r g nog de variëteiten *aurantiaca*, met oranje bloem en purperen stempel en *nobilis* met donkerrood oranje bloem en licht purperen stempel, en in dezelfde uitgave van 1934/6 beschrijft hij de variëteit *astrantheme* met zeer smalle areolen, ongeveer 12 kamvormig gestelde doorns met een donkere middendoorn van 8 mm lengte. Bloem lichtgeel met smalle bloembladen.

L. Duursmaiana Bckbg. in „Kaktus A B C”, 1936, p. 414. Plant tot 4 cm breed. Aantal ribben 10-14, tot 6 mm breed en 4 mm hoog. Doorns 10-14, gebogen, 4-10 mm lang. Bloem mij onbekend.

L. famatimensis (Speg.) Br. et R. Spegazzini in „Anal. Soc. Cient. Argentina”, 1921, 92 : 44. als *Echinocactus*. B r i t t o n e n

R o s e deelen deze plant in hun „The Cactaceae”, deel IV, p. 286, in bij *Lobivia*. De planten, die thans onder dezen naam voorkomen zijn door B a c k e b e r g ook ingedeeld in het geslacht *Lobivia*, ondergeslacht *Neolobivia*. Serie 10: *Famatimenses*. Aangezien door ons voor deze plantengroep het geslacht *Hymenorebutia* werd opgesteld zullen deze planten aan het slot van dit artikel behandeld worden. 1)

L. fallax Oehme in „Kakteenkunde”, 1939, pp. 416, fig. p. 4. Plant kogelig zuilvormig. Ribben 12, scherpkantig. Randdoorns 7-9, de bovenste 2-3 cm lang en iets naar boven gebogen. de onderste 3 lichter van kleur, tot 2.5 cm lang, de overige dunner, lichtgrijs en tot 1.5 cm lang. Middendoorn 1, tot 4.5 cm lang, eerst grijs-roodachtig, zwart, later grijs, iets naar boven gebogen. Bloem citroengeel, 6-7 cm lang en 5-6 cm in doorsnede. Hoort tot de groep van *L. aurea*.

L. ferox Br. et R. in „The Cactaceae”. 1922, III, pp. 50/51, fig. p. 51, Deze plant is geen *Lobivia* doch hoort thuis bij *Pseudolobivia*.

L. grandiflora Br. et R. in „The Cactaceae”, 1922, III, p. 57. Plant 7.5 tot 10 cm in doorsnede en 15-20 cm lang. Ongeveer 14 ribben. Areolen ongeveer 1 cm van elkaar. Ongeveer 15 doorns, die 1 cm lang zijn en geelachtig van kleur. Bloem 10 cm lang, rood van kleur. Deze soort wordt door F r i c ingedeeld bij het geslacht *Chamaecereus*. Zie ook „Beiträge zur Sukkulantenkunde und -pflege”, 1942, 1e afl., pp. 115.

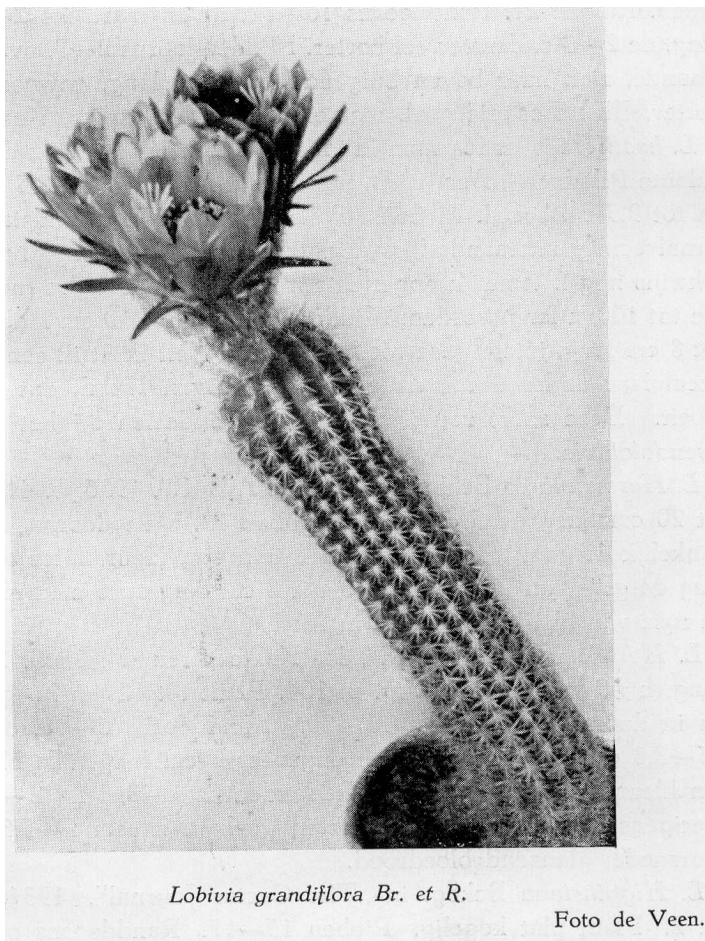
L. grandis Br. et R. in „The Cactaceae”, 1922. III, p. 58/59, fig. p. 58. Plant 25 cm lang, helder groen, Ribben 14-16, 2 cm hoog. Doorns 10-15, geel met bruine punten, 6-8 cm lang. Bloem 6 cm lang, wit. Deze plant zou tot het door B a c k e b e r g opgestelde geslacht *Soehrensia* behooren, evenals de niet door mij opgesomde *L. Bruchii* Br. et R.

L. Haageana Bckbg. in „der Kakteenfreund” , 1933, 2e jaargang, nr. 8, p. 90, fig. p. 90. De plant is tot 30 cm hoog en tot 10 cm in doorsnede. Ongeveer 20-22 ribben. Randdoorns 12-15, spreidend gesteld, de bovenste 12 mm, de onderste tot 5 mm lang, witgrijs van kleur. Middendoorns 4, kruisgewijs gesteld, tot 4 cm lang. eerst witgrijs en onderaan iets geelachtig, later zwart. Bloem ongeveer 3.5 cm lang en geelachtig rood van kleur. In „Blätter für

1) Het geslacht *Hymenorebutia* werd opgesteld door Fric et Buining-M. W. B. van Oosten.

Kakteenforschung" 1934/1 wordt de bloem helder geel genoemd en tot 7 cm lang.

B a c k e b e r g noemt verder nog in „Kaktus A B C" 1936, p. 236, de variëteiten: *albihepatica*, *bicolor*, *chrysantha*, *cinnabarina*, *durispina*, *grandiflora*, *stellata* en *leucoerythrantha*, die echter geen van alle volgens geldende regelen beschreven zijn. In „Blätter für

Lobivia grandiflora Br. et R.

Foto de Veen.

Kakteenforschung", 1935/11 worden de variëteiten *albihepatica* en *chrysantha* beschreven, de in „Kaktus A B C" beloofde Latijnsche diagnose komt in dit werk echter niet voor.

L. haemathantha Spegazzini in „Cact. Plat. Tent.". 1905. p. 498. no. 81 als *Echinocactus*. De plant is 5 cm hoog, 6 cm breed en

frischgroen van kleur. Ribben 11. Randdoorns 5-6, ongeveer 5-10 mm lang, tegen de plant gedrukt. Middendoorns 3, zwak teruggebogen, grijs, de punt bruinachtig. 3-5 cm lang. De bloem is donker bloedrood van kleur. Meeldraden in 2 series, rose van kleur, de helmknopjes wit evenals de 9-12 stempels.

L. Hardeniana Bödeker in „Jahrbuch der D.K.G.“, 1935, pp. 24/25, fig. p. 144. Plant vlak tot langwerpig kogelig en tot 6 cm breed. Ribben 21. Randdoorns 10-12, de zijwaartsche 2-3.5 cm lang, de 2-3 onderste veel korter. Middendoorns 2-3, over elkaar staande, zich naar boven buigend, tot 5 cm lang, gewoonlijk iets korter. Bloem oranje geel, met oranje roodc randjes. Keel groen.

L. hastifera Werdermann in „Blühende Kakteen und andere sukulentc Pflanzen“, Dec. 1938, nr 151 met fig. Plant tot 8.5 cm hoog en tot 9.5 cm breed. Ribben 16. Randdoorns 5-7, randstandig en straalvormig uitstaand, krachtig, ongeveer 1 cm lang, bovendien dikwijls nog 2 tamelijk opgerichte middendoornachtige randdoorns, die tot 10 cm lang worden. Middendoorns 4, tot 10 cm lang. Bloem tot 8 cm lang, intens rose-rood van kleur. Zelf bezit ik een import-exemplaar onder dezen naam, afkomstig van Hahn, dat rose-wit bloeit. Deze soort zou ik bij voorkeur indeelen bij het geslacht *Pseudolobivia*.

L. Hermanniana Hckbg. in „Kaktus A B C“, 1936, p. 413. Plant tot 20 cm hoog en 5 cm breed. Ribben 13. Vele doorns, die aanvankelijk 15 mm lang zijn en geelbruin van kleur, later tot 6 cm lang en grijs van kleur. De bloem is 8 cm lang en 6 cm breed, violet rose van kleur, overgaand in rood.

L. Hertrichiana Bckbg. in „der Kakteenfreund“, 1933. 2e jaargang, nr. 9, pp. 103/104, fig. p. 104. Plant tot 12 cm hoog en 8.5 cm in doorsnede. Ribben 11-20. Randdoorns 6-10, ongeveer 1.5-3.8 cm lang, de onderste ongeveer 7 cm lang, alle bleekgeel van kleur met donkere punt. Middendoorns 1-3, lang 2-3.5 cm, overigens als de randdoorns, bruin gevlekt. Bloem 5-5.5 cm in doorsnede, glanzend bloedrood.

L. Higginsiana Bckbg. in „The Cactus Journal“, 1934, p. 2, no. 2. Plant plat kogelig. Ribben 15-17. Randdoorns ongeveer 10, de kortste 6 mm, de beide bovenste tot 4.5 cm lang. Een middendoorn tot 7.5 cm lang, opwaarts gebogen en dikwijls met de andere verward. Bloem 6 cm lang, buitenste bloembladen rozenhoutkleurig, de binnenste geelachtig.

(Wordt vervolgd.)

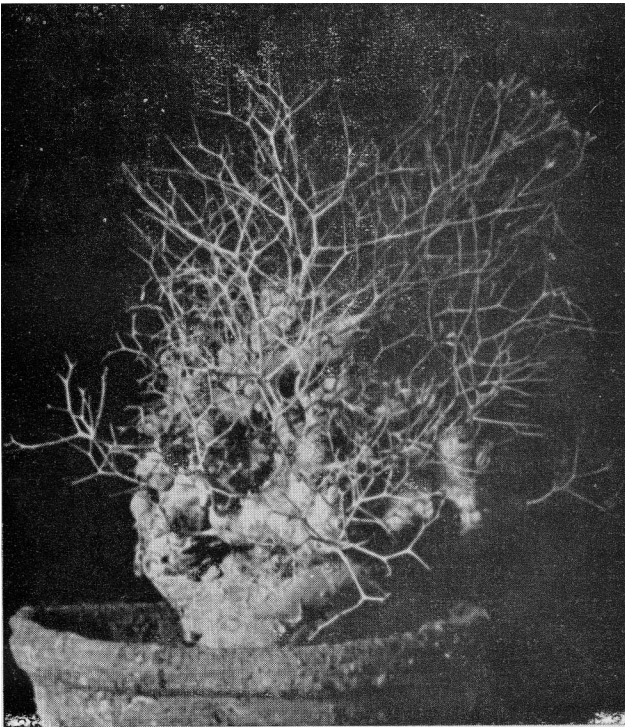
A. F. H. BUINING.

COTYLEDON RETICULATA Th u m b.

Het geslacht *Cotyledon* werd ingesteld door L i n n a e u s; het behoort tot de groote familie der *Crassulaceae*.

De planten, behoorende tot het geslacht *Cotyledon*, vormen succulente struiken of half struiken, welke in habitus sterk uiteen loopen. Men vindt er mooi behaarde en wit berijpte planten onder, zooals de ons allen bekende *Cotyledon undulata* Haw., doch de meeste soorten zijn kaal. De bladen zijn succulent en kruisgewijs of wisselstandig geplaatst, ze vallen bij sommige soorten in den

Cotyledon reticulata Thumb.

Foto de Veen.

rusttijd af. Het voornaamste kenmerk is verder, dat de bloeiwijze eindstandig is, eindigend in een lossen bloemtros, welke meestal hangt. De bloemen zijn over het algemeen vrij groot en 5 tallig, dus met 5 kroonslippen, welke gebogen of gekruld zijn. Ze hebben 5 of een meervoud van 5 meeldraden of stempels. Het buisvor-

mige deel van de bloemkroon is buikvormig verdikt. De kelkblaadjes zijn korter dan de bloemkroon. Er zijn 10 meeldraden.

Een aparte verschijning onder de Cotyledons is *Cot. reticulata* Thumb. Deze plant wordt 35 cm. hoog. De dikke stam heeft korte tuberkelachtige vertakkingen, waarop de 4-6 blaadjes kruisgewijs bij elkaar zijn geplaatst. Deze blaadjes, welke een lengte van 7 cm. bereiken zijn meestal cilindrisch, aan den binnenkant een weinig gegroefd; eindigend in een bruinen spitsen top. De blaadjes vallen in den rusttijd af.

De bloemsteel is opstaand en vertakt, wordt later houterig en blijft bestaan, zoodat een warnet van fijne takjes wordt gevormd. aan welk verschijnsel de plant haar naam te danken heeft (reticulum is het verkleinwoord van rete, dat net beduidt). Het net van fijne takjes dient ter bescherming van het plantenlichaam. De bloemtros staat verticaal en is dus niet hangend. De bloempjes zijn onaanzienlijk en slechts 1 cm. groot, groengeel van kleur, in den zomer roodbruin gespikkeld, zoodat de bloempjes dan een roodbruin aanzien hebben. Typisch is, dat de bloemkelkjes loslaten en als sterretjes aan de steelresten blijven hangen, zooals ook op bijgaande afbeelding, welke een plant in rusttoestand voorstelt, te zien is.

Cotyledon reticulata is giftig en vrij zeldzaam. Ze wordt gevonden in de Karroo.

In ons land moet men haar in den zomer droog houden.

TH. DE HAAS.

HET LEEKENHOEKJE.

HET ZAAIEN.

De ervaren liefhebber, die over veel tijd, veel zorgvuldigheid en bovendien over bodemwarmte beschikt, zoodat hij zijn zaden kunstmatig de temperatuur, die voor het ontkiemen noodig is kan verschaffen, kan zaaien, wanneer hij wil, althans, wat het kiemen van zijn zaad betreft. Voor het opgroeien van de plantjes is het niet aanbevelenswaardig na half September nog te zaaien, daar zij door gebrek aan licht te veel rekken en dikwijls ten gronde gaan. Indien men in Augustus of in het begin van September zaait, is het beter die plantjes niet meer te verspenen, doch daarmede te wachten tot het volgende jaar.

De beginneling moet niet te vroeg zaaien, niet eerder dan de

tweede helft of het einde van April, wanneer hij vrijwel zeker is van warme, zonnige dagen en daarbij niet bevreesd behoeft te zijn, dat koude nachten zijn pas ontkiemde plantjes te veel schaden zullen. De beste tijd voor den geroutineerden liefhebber om te zaaien, ook zonder bodemwarmte is het einde van Februari of het begin van Maart, niet, omdat de plantjes na eenige maanden grooter kunnen zijn dan die, welke in April of Mei gezaaid zijn, maar omdat men dan zoo goed als geen last heeft van algengroei. Dit euvel treedt in Mei bij warm weer vaak reeds na eenige dagen op. Bodemwarmte doet iets sneller ontkiemen. De bekende, helaas overleden Mesemliefhebber, de Heer S w ü s t e zaaide al zijn Mesemsoorten heel vroeg. In Februari stonden bij hem in de huiskamer op een tafeltje dicht bij het raam een groot aantal kleine potjes, ieder bedekt met een glaasje. 's Nachts wend de tafel vlak bij de kachel gep!aatst om 's morgens voordat de kachel fel ging branden weer naar het raam te verhuizen. De kweeker T o g n i heeft ondervonden, dat het zaaien zonder bodemwarmte in Mei betere resultaten geeft dan in April, de in Mei geboren plantjes halen hun soortgenoten, die in April het levenslicht zagen, gemakkelijk in. Vele leden zetten in Maart of April 's nachts de zaaipan op den schoorsteenmantel, in den tijd, toen de kachel 's nachts aanbleef of op de centrale verwarming en overdag in het kasje totdat, na de ijsheiligen op 11, 12 en 13 Mei de kans op nachtvorst voorbij is. Koude nachten remmen den groei van onze jeugdige succulenten heel sterk.

Een tweede punt, dat den beginneling heel gewichtig toeschijnt is de samenstelling van de aarde. Ik krijg vaak een schrijven met de vraag: „Is deze samenstelling goed?” vergezeld van een opgave, die op een ouderwetsch apothekersrecept gelijkt. Over de samenstelling van de aarde behoeft men zich geen zorgen te maken, indien de grond maar goed doorlaatbaar is. De samenstelling is van weinig belang; men kan zelfs sommige zaden op een glasplaat of een papiertje laten ontkiemen, als men maar voor voldoende vocht en warmte zorgt. Gezeefde bladgrond met wat scherp zand (geen duinzand) is alles, wat men noodig heeft. Vooral niet te veel zand en zeker niet als men met bodemwarmte zaait, daar men dan last krijgt van korstvorming, waardoor het zand een korstige bruine massa vormt. Men geeft vaak den raad het zand goed te wasschen. Wanneer men echter zeker is van schoon, zuiver zand is dit overbodig. Verontreinigd zand of zand van twijfelachtige herkomst

moet men niet gebruiken, ook niet als het gewasschen is. Rivierzand, dat pas opgebaggerd is, bevat vaak veel klei. Voor het zaaien kan men deze klei uitwasschen, voor het verpotten heeft men de klei niet te verwijderen. Woont men in een streek, waar zand gegraven wordt, dan kan men daar zuiver zand koopen en het bovendien in onze ruilrubriek aanbieden in ruil voor zaden, stekken of planten. Vele grootstadsbewoners hebben vaak moeite met het verkrijgen van zuiver zand, goede klei of betrouwbaren bladgrond. Behalve zand heeft men voor het zaaien alleen goeden, gezeefden bladgrond nodig. maar geen klei, geen löss, geen kalk, geen mest, geen houtkool of gestampte leisteen. Houtkool, dat voor het opdrogen van snijwonden bij de cactusliefhebberij heel nuttig is en ook in kleine brokjes aan cactusaarde kan worden toegevoegd, heeft men bij het zaaien niet nodig. Een laagje houtskool op de aarde doet deze toeslaan en hard worden, waarbij het de schimmels of algen absoluut niet tegenhoudt. Eveneens blijft de oppervlakte van de aarde beter, wanneer men niet giet. doch de potten of zaaitesten in een bak lauw water zet, en het water op laat trekken. Men kan dan voor jonge zaailingen bij soorten die niet veel water verdragen nog zorgen, dat het water slechts tot halverwege of driekwart van het potje optrekt.

Het is aanbevelenswaardig bladgrond, waarvan de herkomst of samenstelling niet boven allen lof verheven is, te stoomen, d.w.z. al roerend verhitten, totdat de rug van de hand de warmte niet meer verdragen kan. Sommige huisvrouwen hebben vuurvaste vingers. zoodat de proef met den rug van de hand genomen moet worden. Het verhitten van de aarde verspreidt een zeer onaangename geur. Men kan ook de met aarde gevulde potten met kokend water overgieten. Het meeste ongedierte wordt dan gedood; schimmelvorming of algengroei wordt er niet door verhindert.

Wanneer schimmels of algen optreden, helpt alleen het zoo spoedig mogelijk verspenen. Ook kan bij het allereerste begin het verwijderen van de aangetaste aarde het kwaad nog wel stuiten. Over het nut van chinosol zijn de meeningen verdeeld.

Voor het water geven kan men evenmin als bij volwassen planten vaste aanwijzingen geven. Men mag de aarde nooit geheel droog laten worden. Een dag te droog en te warm kan de pas ontkiemde planten te niet doen gaan.

Waar de beginnende liefhebber vaak niet aan denkt is het feit, dat verschillende soorten cactussen of vetplanten een verschillenden

tijd noodig hebben, voordat zij ontkiemen; daarom is het niet verstandig verschillende soorten in één zaaibak te zaaien. Er zijn succulenten, die na enkele dagen en andere, die pas na enkele weken ontkiemen. Wanneer men b.v. *Rebutia* en *Opuntia* in één pot zaait, is de eerste al lang verspeenbaar als de *Opuntia* nog niet is gekiemd.

De meeste Mesems beginnen na 5 a 6 dagen te kiemen, enige *Anacampseros*soorten ontkiemen zelfs binnen de 24 uur. *Dinteranthus* en *Lithops Vanzijlii* kiemen pas na enige weken. *Mammillaria's* kiemen evenals de meeste Cactussen na enige dagen, terwijl dit bij *Opuntia* en hooggebergte planten soms eenige maanden kan duren. Over het algemeen ontkiemen de zeer fijne en de zeer grove zaden het lastigste. Bij zeer fijne zaden en de soorten, waarvan de kiemplantjes langzaam groeien, zooals *Parodia* en *Dinteranthus* doet men het beste dicht oopen te zaaien, dit dicht zaaien verhindert ook den algengroei sterk, en met verspenen te wachten tot het volgende jaar. Bij zaaien met bodemwarmte moet men zoo, mogelijk een gelijkmatige temperatuur van ca. 70 graden (17 gr C.) zien te krijgen, bij welke temperatuur de meeste zaden kiemen.

Na enigen tijd moeten de plantjes verspeend worden. Voor Cactussen zegt men, dat de eerste doornbundeltjes zichtbaar moeten zijn. Over het algemeen kan men zeggen, dat de eerste fijne witte donzige worteltjes verdwenen moeten zijn en vervangen door de blijvende wortels. Zaden in hetzelfde bakje, die dan nog niet ontkiemd zijn kan men tot ontkieming brengen door de temperatuur tot 100 gr F. (30 gr C.) op te drijven. Zoo noodig moet men dit twee of driemaal herhalen, steeds zorgend voor voldoende vocht.

Zoolang de zaden nog niet gekiemd zijn, mag men als men vroeg zaait, de zaaitest met glas bedekt in de zon laten staan om het zaad zooveel mogelijk van de zonnewarmte te laten profiteren, doch pas ontkiemde planten moet men tegen de zon beschermen, door een vloeipapier op het glas te leggen, of een stuk karton voor het zaadbakje te zetten, omdat anders de jonge plantjes kunnen verbranden. Een uur te heet kan de pas ontkiemde plantjes doodden.

Cactuszaailingen hebben om goed te gedijen vochtige lucht noodig. Voor Mesemzaailingen legt men een houtje onder het glas of men verschuift de glasplaat een weinig om te luchten. omdat deze planten de zoogenaamde gespannen lucht niet goed verdragen. Daarom ook is het zaaien soort bij soort in kleine potjes aan te bevelen. Plaatst men deze potjes in een kistje, gevuld met natte

turfmolm en bedekt met glas, dan heeft men in zulk een miniatuur broeikas minder last van het uitdrogen van de aarde en behoeft men minder vaak water te geven. Voor ontkieming zijn noodig vocht en warmte, het is de ondervinding, die leert, hoeveel vocht en hoeveel warmte noodig is. Voor de jonge plantjes voorkomen gedurende den zomer droogte, groote hitte en fellen zonneschijn. Heel wat goede zaailingen zijn, wanneer onverwacht de temperatuur in de kas te hoog werd, als de plantjes droog stonden verschroeid en als ze nat waren gekookt, in beide gevallen gingen ze onherroepelijk verloren.

Naar oud boerengebruik wordt wel eens aangeraden te zaaien bij opkomende maan; de belangrijke factoren zijn echter vocht en warmte en geenszins zonne- of maneschijn: daarom kan men ook zoo goed in huis zaaien. Vele zaden kiemen het beste bij half schaduw. Dit bemerkt men als men eens in Juni of Juli zaait. Het kan dan gebeuren, dat men langen tijd op het kiemen moet wachten; bedekt men de glasplaat met een stuk karton, dan ziet men na eenige dagen de plantjes te voorschijn komen.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

ECHINOFOSSULOCACTUS COPTONOGONUS

(Lem) Lawr.

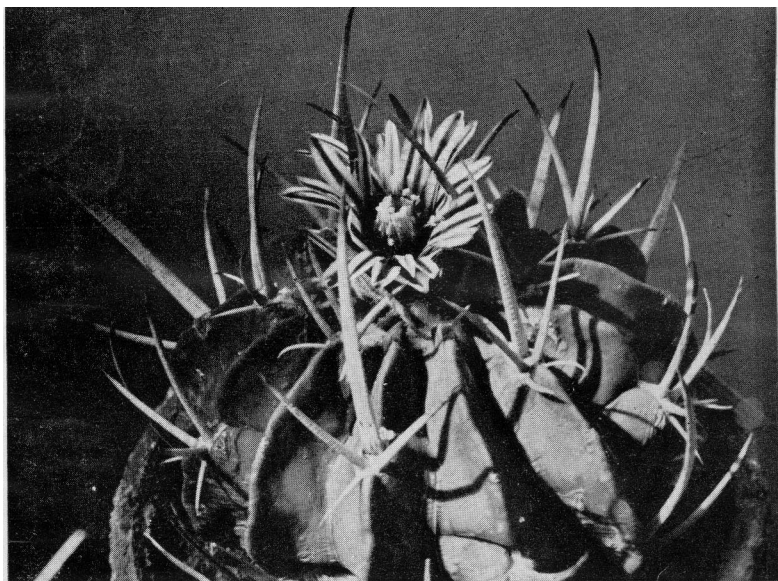
Deze geslachtsnaam werd in 1841 door Lawrencé ingesteld, doch daarna is er nog heel wat strijd gevoerd, daar Schumann in 1898 voor deze plantensoort het geslacht *Stenocactus* opstelde. Britton en Rose voerden in 1922 in hun standaardwerk „The Cactaceae” den naam *Echinofossulocactus* weder in, omdat deze naam volgens hun meening de prioriteit had. Om aan den strijd een einde te maken stelde Seggazzini in 1923 voor beide namen te laten vervallen en daarvoor den naam *Brittonrosea* in de plaats te stellen.

Vanzelfsprekend werd dit idee afgewezen, daar reeds twee officieel beschreven namen bestonden, waarvan één toch de prioriteit moest hebben. Alwin Berger handhaafde in Kakteen, uitgegeven in 1923, den naam *Stenocactus* van Karl Schumann daar hij van meening was: dat Lawrencé in het geslacht *Echinofossulocactus* verschillende Echinocactussoorten had ingedeeld, die daar niet toe gerekend moesten worden. Ook Backeberg nam in zijn Systematisch Overzicht van 1938 den naam

Stenocactus over doch liet dezen naam in zijn laatste publicatie van 1942 vervallen en herstelde weder den ouden naam van *L a w r e n c e*. Wij hopen, dat de strijd nu ten einde is.

Het geslacht *Echinofossulocactus* omvat een karakteristieke plantengroep, welke gemakkelijk te herkennen is aan de vele ribben. Heel veel moeilijker te herkennen zijn de verschillende soorten, daar deze bijzonder variabel zijn. Weber gaat zelfs zoo ver, dat hij alle soorten als variëteiten van *Echinof. crispatus* beschouwt.

De ribben loopen in aantal sterk uiteen en wel van 10 tot meer dan 100. De hierbij afgebeelde plant heeft het kleinste aantal rib-

Echinofossulocactus coptonogonus (Lem) Lawr.

Foto Dr. C. L. Harders.

ben: *Echinof. mulficostatus* daarentegen kan meer dan 100 ribben vertoonen.

De ribben zijn meestal dun, dicht tegen elkaar gedrukt en gegolfd. De areolen liggen ver uit elkaar, dikwijls zijn er slechts twee op een rib. De bedoorning is erg variabel. zelfs bij planten van dezelfde soort treft men ronde of platte of soms breede doorns aan, maar zij zijn nooit haakvormig. De planten worden niet groot en blijven in den regel enkelvoudig.

De bloemen zijn ongeveer 2 cm groot, meestal witachtig van

kleur met een magentarooide of paarsroode middenstreep, soms zijn de bloemen rozerood of bijna geheel wit naar gelang de breedte van de middenstreep, die ook heel smal kan zijn. Ook hierin is de variabiliteit hij dezelfde soort groot. De bloemen verschijnen in den top, meestal met een aantal tegelijk en moeten zich dikwijls door de sterke bedoorning heendringen.

De hierbij afgebeelde foto van Dr. C. L. H a r d e r s werd genomen van *Echinof. coptonogonus* (Lem) Lawr. Deze plant heeft het kleinste aantal ribben en wel slechts 10 tot 14. Het plantenlichaam is plat kogelvormig en grijsgroen van kleur. Van de doorns, meestal 5 in aantal, zijn de 4 onderste als randdoorns en de bovenste, die tot 4 mm. lang wordt als centrale doorn te beschouwen. De doorns zijn alle geringd en hoornachtig. De bloemen zijn witachtig met karmijnroode middenstreep.

De planten van het geslacht der veelribbigen komen uit Mexico, in onze verzamelingen komen ze over het algemeen niet in groote getale voor. Zij groeien langzaam.

TH. DE HAAS.

INHOUD: Lobivia. - Cotyledon reticulata. - Het Leekenhoekje. - Echinofossulocactus coptonogonus.

Verantwoordelijk redacteur: J. J. E. van den Thoorn, 2de redactrice, Den Haag.

Verantwoordelijk voor de advertenties: J. J. E. van den Thoorn, Den Haag.

Uitgever: Vereeniging Succulenta, gevestigd te Leeuwarden.

Drukker: Firma J. van Druten, Drukkerij de Industrie, Voorstraat 90, Utrecht.

Verschijnt: maandelijks.

Abonnementsprijs: lidmaatschap der Vereniging f 3.- per jaar.

Prijs per nummer: wordt niet per nummer verkocht.

Kernformule der Vakgroep Tijdschriften P.V. 1995/1.